

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Artik
37.91
sta
b

ex 2 [Skolen på Amicisvej]

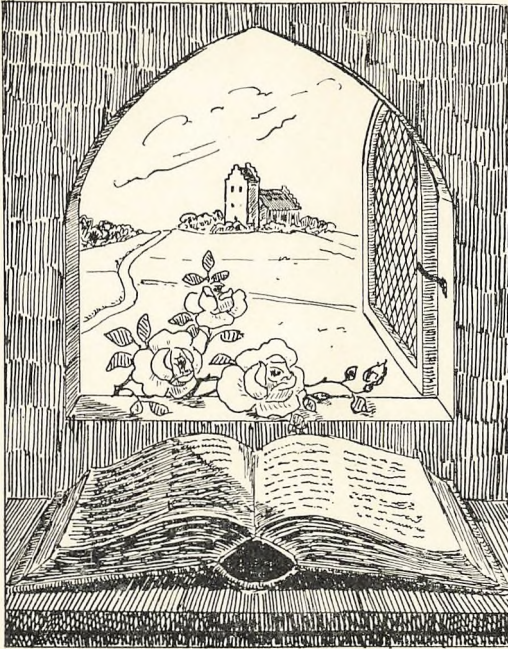
SKOLEN
PÅ
AMICISVEI

(Anna Tøny (Larsen))

1877 - 1927

Statens pædagogiske Studierådning
København V.

Statens pædagogiske Studiesamling
København

1944/1746

Statens pædagogiske Studiesamling
København

Mindet lader som ingenting,
er dog et lønligt Kildespring.

Grundtvig.

DA det i Aar er 50 Aar siden, at min Forgænger, Frøken
Pouline Lønborg, overtog „Skolen ved Istedgades Asyl“,
som var Begyndelsen til vor nuværende Skole, har jeg samlet
disse Mindeblade til dem, der i Løbet af dette halve Aarhun-
drede en Tid har gaaet i denne Skole, i Haab om, at mange
af Skolens fordums og nuværende Elever vil sætte Pris paa at
eje et saadant lille Minde om deres Skole.

FREDAG den 19. Novbr. 1926 havde vi, som det i adskillige Aar har været vor Skik, en Sammenkomst for alle de Elever, der i Aarenes Løb med afsluttende Eksamen er udgaaet af Skolen. I vor Gymnastiksal var samlet over 200 Deltagere, som med Interesse hørte, hvad der blev fortalt om Skolens Historie. Det er denne Beretning, som efter Løfte gengives her:

Naar *Skolens Historie* skal fortælles, maa vi gaa mere end 50 Aar tilbage i Tiden; vi maa tage Forhistorien med, og den begynder med *Dronning Karoline Amalie*.

At Kristian den Ottendes skønne og elskelige Dronning, Karoline Amalie, havde et varmt Hjerte og en aaben Haand, naar det gjaldt andres Ve og Vel, er en bekendt Sag. Navnlig overvejede den barnløse Dronning ofte, hvad der burde gøres for de Børn, hvis Barndomstid ikke fuldt betryggende kunde hegnes af Forældrenes Omsorg. Et Udslag gav denne hendes Kærlighed til Børnene sig allerede 11 Aar, før hun blev Danmarks Dronning, i den Interesse, hvormed hun som Prinsesse fulgte Arbejdet for Oprettelsen af det første Børneasyl her i Danmark; og Aaret efter grundede hun — i 1829 — for sin egen Regning i Gothersgade et Asyl, hvis Børnetal hastigt voksede, saa Forandring af Lokale Gang paa Gang nødvendigjordes. Ogsaa i Odense, hvor hun havde boet de første Aar efter sit Ægteskab med Prins Kristian, og i Lyngby, hvor hun om Sommeren opholdt sig paa Sorgenfri Slot, oprettedes Asyler.

Og disse Asyler, som Prinsessen omfattede med stor personlig Kærlighed og virksom Interesse i stort og smaat, efterfulgtes senere af mange, som af andre interesserede grundlagdes baade i Hovedstaden og ude i Landet.

Særlig laa det Prinsesse Karoline Amalie paa Sinde til sine Asylere at finde den rette Asylmoder, der kunde lede Gerningen med Kærlighed og i den rette Aand; men hun besøgte ogsaa gerne selv Asylet, talte og legede med de smaa og viste stor Interesse for de større Asylbørns Fremgang i Haandarbejde og Læsning. Efterhaanden som Asylbørnene voksede til, søgte hun at samle dem ogsaa om Søndagen til barnlige, opbyggelige Sammenkomster, hvor hun ofte selv med Glæde lyttede til, hvor frisk og levende hendes gode Medhjælper, cand. theol. *Peter Rørdam*, kunde fortælle Børnene den bibelske Historie. Ogsaa andre festlige Stunder beredtes der Asylets Børn og deres paarørende. Ved Midsommertid gik Skovturen til Sorgenfri; naar nye Asyllokaler skulde indvies, samledes man til Fest; og Julen fejredes hvert Aar paa festlig Maade.

Og disse Fester havde intet mindre end en tilfældig Karakter; det var ikke blot Traktementet, Gæsternes Placering og alle andre praktiske Spørgsmaal, som den kongelige Giver ordnede til de mindste Detailler; men det var for hende Hovedsagen, at man ved saadanne Lejligheder ogsaa i Sang og Tale kunde byde smaa og store noget godt at samles om. Der-til søgte hun ofte Hjælp hos *Grundtvig*, som hun gennem Peter Rørdam var kommet i Forbindelse med.

Der gik dog ikke saa mange Aar, før det stod Dronningen klart, at det var utilfredsstillende at slippe Asylets Børn, naar de naaede den skolepligtige Alder. Hun besluttede derfor, at hun vilde selv oprette en Skole, hvori de Skoletanker, som hun havde modtaget fra Grundtvig, skulde føres ud i Livet, og som tillige kunde blive en Slags Mønsterskole for Landets Almueskoler. Thi det offentlige Skolevæsen stod naturligvis ikke den Gang paa det høje Udviklingstrin, som det nu har naaet. Efter indgaaende Forhandling med sine Raadgivere: Peter Rørdam, Grundtvig o. fl., begyndte hun sit Værk, idet hun oprettede *den første Asylskole* her i Danmark, som senere blev efterfulgt af mange andre; og den udførlige Plan, som hun havde lagt for denne Skoles Arbejde, findes endnu. Hun fremhævede i denne Nødvendigheden af, at der tages „alvorligen fat“ paa Læsning, Skrivning og Regning, at Børnene bør undervises i „bibelsk Historie og Religion efter Bibelen“, saa de

faar Øvelse i „at slaa op i samme og læse Stykker deraf“, og hun vil, at man skal „gøre dem opmærksomme paa alt, hvad der omgiver dem, særdeles den By og det Land, de lever i“. Særskilt Sangundervisning nævner hun ikke, men hun omtaler Sungen som et oplivende Middel, „som Læreren bør have Takt for at indflette i den øvrige Undervisning“. Hun vil, at man for Børnene skal som Idealet fremsætte den Tanke, at de bør blive „duelige Haandværkere og dygtige Tjenestepiger“, derfor understreger hun Betydningen af, at Skolen øver Børnene i at tænke og giver Dem Lyst til Arbejde; men „lige saa vigtigt er det, at de lærer alt, hvad der læres dem, til Gavns grundigt, saa at det lærte bliver deres Ejendom, som ingen kan tage fra dem“. Nødvendigheden af punktlig *Lydighed* og streng *Orden* er noget af det, der nævnes baade først og sidst i Planen; Dronningen hævder, at Orden er en Vane, som kan faa stor Betydning for Livet, og som „opnaas med liden Møje i Barneaarene, naar Lærere og Lærerinder skænker den deres Opmærksomhed“.

Karoline Amalie,

f. 28/6 1796—g. 22/5 1815—d. 9/3 1881.

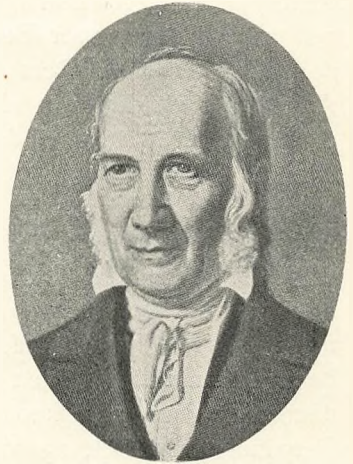
Dronning 1839—48.

I en lille Levnedsskildring af Karoline Amalie, som *Frederik Barfod* har skrevet, fortæller han, at Dronningen i et Brev til ham senere skrev: „Det vigtigste var dog Valg af Læreren, der skulde bestyre Skolen“, og hun skildrer i Brevet, hvorledes en saadan Leder maatte være. — Det lykkedes hendes Venner at finde baade Lærere, Lærerinder og Leder efter Ønske; og da Grundtvig havde lovet at være Skolens „Direktør“, d. v. s. „tage sig af Skolen“ og navnlig „nøje have Øje med Aanden i Skolen“ og yderligere paatage sig hele Skolens Regnskabsvæsen, kunde Værket begyndes. Dronningen skrev derom i et Brev til Grundtvig: „Herren styre os saa dermed, og han lede det saa med denne Skole, at kuns han alene faar Æren deraf“. — Efter at have skildret de Vanskeligheder, som

forud maatte overvindes, skriver *H. Rosendal* i sin Bog om Karoline Amalie: „Nu kunde man altsaa i Fred forsøge, om de grundtvigske Skoletanker kunde taale Livets Prøve“. — Skolen „fik et forholdsvis godt Lokale i en Bagbygning paa Nørregade. Der var tillige en stor og god Legeplads.“ — Den indviedes i September 1841. — Til den Indvielse var det, Grundtvig havde skrevet den kendte Sang „Der skinner en Sol i Lys og Løn, hvor Aand har Mund og Mæle“. *H. Rosendal* siger, at et Vers af denne Sang: „Ja, tal nu sandt om smaat og stort og jævnt om alt det høje“ o. s. v. paa en Maade indeholdt Skolens Program.

Faa Aar efter flyttedes Dronningens Skole fra Nørregade til en Bygning paa Vestervold, og „her gik det godt og glædeligt i mange Aar“. „Men saa opstod hos flere den Tanke, at man vilde mindes 50 Aars Dagen for Karoline Amalies Indtog i København som Prins Kristians Hustru ved at skænke hendes Asyl og Pigeskole en egen Bygning“, — og Grundstenen til denne lagdes i Rigensgade 1865; Bygningen rummer nu fremdeles det Asyl og den Asylskole, som bærer „Enkedronningens“ Navn.

Da denne første Asylskole var grundet, fulgte mange Dronningens Eksempel og oprettede lignende Skoler, og en Del af disse bestaar endnu.

Ord i Mund og Skrift i Bog
skal vor Ungdom lære:
ret at bruge Kraft og Sprog,
Livet til Guds Ære.

N. F. S. Grundtvig,
f. 8/9 1787—d. 2/9 1872.

Karoline Amalies Tanke om at grunde en Barneskole, særlig egnet for de Børn, der senere skulde være „dygtige Tjenestepiger“, var vel den Gang berettiget, men er nu længst forældet. Nu om Stunder kræves kun, at alle Børn i Landets Skoler har fra Begyndelsen samme Adgang til de Kundskaber

og den Udvikling, som en videre Uddannelse forudsætter. Ved *Loven af 1903*, der fastsatte Skolens Deling i *Underskole*, *Mellemskole* — med Realklasse — og *Gymnasium*, tilstræbtes en saadan Enhedsskole, hvori alle Elever begynder paa samme Standpunkt — for saavidt Skolen bestemmer dette —; og kun af Elevernes egne Evner og Karakter eller ydre Vilkaar, som Skolen ikke kan bestemme over, afhænger det, hvor langt Eleverne naar op i denne Skole, hvilket Udbytte de faar af Undervisningen, og hvilken Stilling i Samfundet de derefter vil kunne beklæde. Man forudsætter *ikke*, at en Skoles Elever vil passende høre hjemme i denne eller hin Art af Virksomhed eller Erhverv. — Først i Ungdomsskoler, Fagskoler eller Kursus stiles der mod bestemt faglig Uddannelse.

Dronningens Tanke om en Skole, der i sin Undervisning skulde være Mønsterskole for den offentlige Skole, har formentlig ikke heller været uden Betydning; men i vore Dage er den offentlige Skole naaet langt videre frem, end man den Gang drømte om; dens Ledere og Lærere vælger selv deres Idealer; og Stat eller Kommune kan give dem, hvis Tanker og Ideer man har Tillid til, Midler i Hænde til at fremme disse.

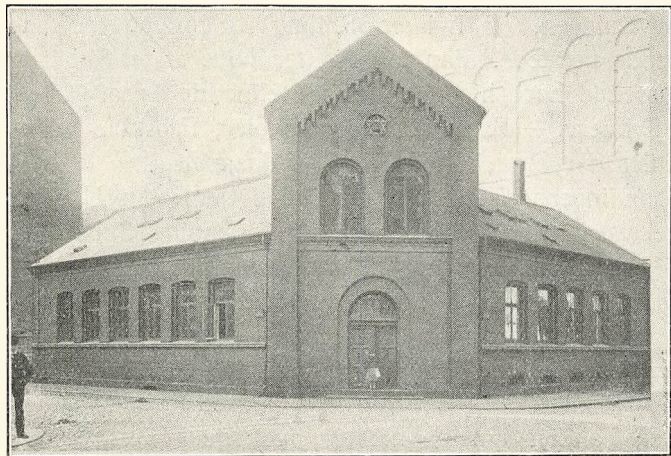
Men Tanken om en Skole, hvor der gøres et flittigt og samvittighedsfuldt Arbejde, ledet efter bestemte Principper; men hvor der frem for alt efter Evne nøje vaages over „Aanden i Skolen“, medens Aarets og Dagens Gerning bestandig begyndes i Haab om, at „Herren vil styre os *saa* dermed“, at Arbejdet maa blive brugbart og gavnligt i bedste Forstand, — — den Tanke forældes aldrig. Maaske maa Formen for dette Arbejde med Tiden ændres noget, og Maalet ogsaa, eftersom dette betinges af de gældende Skolelove og deres Eksamenskrav, som man ikke kan se bort fra; men derfor kan Skolens Aand og Tone dog være den samme.

Blandt de Skoler, hvis Oprettelse skyldes Karoline Amalies Eksempel, kan ogsaa *vor* Skole nævnes; ogsaa for *den* var Enkedronningens Skole Moderskolen.

Det var i 1858, at en Kreds af Mænd og Kvinder, der

ligesom Enkedronningen følte sig hjemme i Grundtvigs Menighed og delte hans Syn paa Kirke- og Skoleliv, oprettede en Skole paa Vesterbro. Først havde Asylet til Huse i lejede Lokaler; men 10 Aar efter byggedes i Istedgade en smuk Asylbygning; og Skolen fik Lokaler i dens øverste Etage.

Ogsaa dette Foretagende viste Enkedronningen Interesse; i Asylets Protokol er indført Aar og Dato for hendes Besøg i Asylet.

Asylet i Istedgade.

I Begyndelsen fandtes baade en Dreng- og en Pigeskole; men da Skolerne voksede, flyttedes Drengeskolen derfra; og Pigeskolen benyttede alene Lokalerne. De var hverken for store eller for mange. Da kun de færreste Mennesker den Gang mente, at Gymnastik i Skolerne vilde passe for Pigebørn, savnede man ikke nogen Gymnastiksal; og skulde der fejres Fest i Skolen, benyttedes Asylets store, kønne Sal, som fandtes underneden.

I 1877 overtog Frk. *Pouline Lønborg* efter Opfordring denne Pigeskole som sin private Virksomhed; men den forblev i disse Lokaler i Istedgade til 1891.

Nu benyttes denne Asylets øverste Etage til et Fritidshjem for Skolebørn, som kan opholde sig der, hvis de har Mellemtimer, eller hvis de efter Skoletid trænger til Hjælp med Lektuelæsning eller anden Beskæftigelse.

Men i mange Aar er der i disse Stuer gjort et dygtigt og samvittighedsfuldt Arbejde i Skolens Tjeneste. Her virkede til Tider den aldrende Frederik Barfod som Lærer i Historie; her fortalte Frk. Marie Jørgensen Bibelhistorie, saa ikke blot en enkelt Klasse hørte til; men Dørene aabnedes ind til den tilstødende Stue, hvor der var Haandarbejde, saa flere Øren kunde høre, medens Fingrene brugte Naalen; og den Undervisning i Haandarbejde, som her blev givet, blev efterhaanden saa fuldt ud paa Højde med Tidens Krav, at Skolebørnenes haandsyede Linned kunde fremlægges paa den store nordiske Udstilling, som afholdtes i København i 1888. Ja, her blev skrevet og læst, regnet og syet, stoppet, lappet og strikket med en Iver, Flid og Omhu, som ikke kan findes større i nogen moderne Skole. Og Orden skulde der være i Tingene: de Elever, der mødte i Træsko, og det var mange, maatte naturligvis tage disse i Haanden, allerede naar de gik op ad Trappen; alt var i Skolen ordnet saa pænt som muligt til Børnene: de smaa, ovale Kurve, som erstattede Syæsker for Eleverne, har jeg mange Aar efter hørt gamle Elever af Skolen nævne som en Erindring om Skolens Orden og Hygge. Rent Papirsomslag krævedes bestandig om alle Skolebøger; men ellers stilledes ikke store Krav til Forældrenes Ydeevne: Skolepengene var i Begyndelsen 2 Kr. om Maaneden.

Men Skolens Elevantal voksede, og Pladsen i Istedgade blev *for* trang; Frk. Lønborg maatte derfor se sig om efter andre Lokaler og fandt dem *Vesterbrogade Nr. 15* i Snedkermester Mørchs Ejendom. Her kunde der ogsaa, da imidlertid Kravet om Gymnastik for Pigebørn kom frem, i Kælderen indrettes et rummeligt Lokale til dette Brug.

Bedre Forhold vandt dog Skolen, da den i 1898 flyttedes hen i Fichs Ejendom, *Frederiksberg Allé 22*, som var fra først af bygget og indrettet til Skole. — Den halve Del af den store Bygning, som nu i sin fulde Udstrækning benyttes af „Niels Hjorth-Skolen“, var den Gang optaget af Fichs Drengeskole; den øvrige Del af Bygningen tog saa Frk. *Pouline Lønborgs Pigeskole* i Besiddelse. — Den meget store Gymnastiksal, som laa midt imellem begge Skolers Lokaler, var man fælles om; Pigeskolen benyttede Salen de første Timer paa Dagen. — De

rummelige Klasseværelser var fordelt i 3 Etager og vendte mod Øst og Vest, skilt ved en bred Korridor. Adskillige af de Elever, der den Gang gik i Skolen og havde Klasseværelser mod Vest paa 2. Sal, kan sikkert endnu huske, hvor dejligt det var ved Efteraarstide at se ud over de mangefarvede, store Trætoppe, som den Gang udgjorde en Del af det „St. Thomas“, af hvis grønne Herlighed der nu kun er bevaret et enkelt Træ, medens Resten har maattet vige Pladsen for en „Allé“ med høje Huse.

Skolen var i denne Periode delt i 8 *Klasser*, som undervistes 5 Timer daglig, fra Kl. 9—2, i de samme Fag, som nu Mellemskolens Elever — naar undtages Matematik og Naturlære med Kemi. — Undervisningsplanen var lagt saaledes til Rette, at de Elever, der ønskede en videregaaende Undervisning, kunde fra 7. eller 8. Klasse gaa over i en eksamensberettiget Skoles 8. eller 9. do. Men der var i de Aar ikke saa mange Elever, der forlod Skolen i den Hensigt. Ikke faa afbrød deres Skolegang ved Slutningen af den skolepligtige Alder og udgik af 7. Klasse, og mange Forældre syntes, at naar Børn havde yderligere gennemgaaet 8. Klasse, havde de en meget lang Skoletid bag sig og maatte kunne præstere adskilligt; der var virkelig ogsaa de Elever, som i denne ret unge Alder opnaaede gode Kontorpladser, takket være bl. a. Resultaterne af Skolens Skriveundervisning, som efterhaanden var kommet ind i et meget godt og sikkert Spor. Dette sidste prægede ogsaa Børnenes Skrive-, Stile- og Regnebøger, som der paa Skolen vaagedes over med Interesse; mange gamle Elever vil vist kunne erindre, hvorledes enhver udskrevet Bog leveredes til Eftersyn af Frk. Lønborg og fik sin officielle Bedømmelse, naar alle Elever var samlet til Morgensang. — Og denne Skik har fremdeles Hævd iblandt os, for saavidt som endnu den Dag i Dag jo enhver Elev i vor Skole har sit „Hovednummer“, der angiver, paa hvilken Side i min store Protokol vi kan slaa efter, naar det skal undersøges, hvilken Bedømmelse alle jeres Stile- eller Regnebøger, Haandarbejder eller Skrivebøger har faaet paa Skolen, før I fik Lov at hjemføre det færdige Arbejde. — Det daglige Skolearbejde afbrødes om Sommeren af en for alle Klasser fælles Skovtur, om Vinteren af Julefesten, og om For-

aaret, naar Maleriudstillingen paa Charlottenborg aabnedes, gik undertiden Turen derind, hvor man havde opnaaet Tilladelse til, at Eleverne under Lærerindens Vejledning i meget tidlige Morgentimer uden Vederlag maatte bese Udstillingen.

Aarsprøven afholdtes 3 Dage sidst i Marts; og mange af Forældrene fulgte den med Interesse; ogsaa Skoledirektøren paa Frederiksberg, den kendte Skolemand *Joakim Larsen*, som med

venlig Interesse fulgte Skolens Udvikling, var ved Aarsprøven en sikker og skattet Gæst. — Til April begyndte det nye Skoleaar. — Nyt Skoleprogram bestod ikke hvert Aar; men naar Oplaget var opbrugt, trykkedes et nyt; forrest satte Frk. Lønborg det sidste Vers af *Lembches Digt*: „Skolen“: „Lad en Slægt opfostres her sund og flink til Livets Færd“; dette Vers bibeholdtes altid senere i Skolens Program, saa længe et saadant aarligt udgik til Børnene.

Da Frk. Lønborg havde holdt Skole i over 25 Aar, begyndte hun at føle sig træt og søgte varig Støtte hos sin unge Slægtning, som i April 1900, efter endt Lærerindeeksamen, var optaget i Skolens Lærerkreds. Elever fra hin Tid husker vist alle Frk. *Marie Lønborg*; og jeg ved, at de fleste ikke blot husker hende, men har hende i meget kærlig Erindring, og mange har maaske sendt hende en vemodig taknemmelig Tanke, da hendes Død i Fjor Sommer bekendtgjordes. — Til hende ønskede *Pouline Lønborg* at overdrage sin Skole; og da *Marie Lønborg* paa den Tid selv tænkte at grunde Hus og Hjem, saa bad hun mig træde til og dele Ansvar og Arbejde med sig. Det gik jeg uden Betænkeligheder ind paa; og vi overtog Skolen i 1903.

Fr. *Pouline Lønborg*,
27/7 1838—18/1 1920.

Ved den Afslutning, som Frk. P. Lønborg dette Aar holdt, og hvor hun meddelte, at hun nu trak sig tilbage, var der samlet ikke faa Forældre; men saavel disse som Lærerpersonalet og Børnene kunde sagtens rummes i den store Gymnastiksal, saa meget lettere som alle Eleverne *stod* op. Man maatte derfor fatte sig i Korthed. Pastor Sigumfeldt, som havde været Lærer ved Skolen i de sidst forløbne Aar, talte paa Frk. Lønborgs Vegne; og de tiltrædende Bestyrerinder kunde tilføje, at om der nu end skete den Forandring, at Skolen lededes i deres — i Stedet for i Frk. Lønborgs — Navn, saa vilde dette forhaabentlig ikke føles som nogen dybtgaaende Forandring, da de — som hun — vilde helst gøre Gerningen, ikke i *eget*, men i *Guds* Navn.

Og saa tog vi fat! Vi havde begge Lærerindeeksamen; og da en Forespørgsel hos Skoledirektøren om, hvorvidt det maatte anses for nødvendigt eller ønskeligt, at en af os tog Institutbestyrerindeeksamen, blev besvaret benægtende, lagde vi saadanne Tanker til Side, eftersom Arbejdet ved Skolen ogsaa lagde fuldt Beslag paa vore Kræfter. — En Del af det Lærerpersonale, som havde arbejdet i Skolen i Frk. P. Lønborgs Tid, forblev endnu

nogle Aar ved Skolen, hvilket gjorde Overgangen lettere for Eleverne, Navne som: Frk. Bang, Frk. Henriksen, Frk. Andersen, Frk. Hørning, Frk. Nyholm, Frk. Flamand, Frk. Sodemann og Frk. Mathiesen bør nævnes i denne Sammenhæng; af disse Lærerinder er Frk. Andersen den eneste, som fremdeles virker her. — Selv tog vi fat, saa godt vi formaaede; vi underviste hver 24 Timer om Ugen og havde desuden det Arbejde, som Skolens Ledelse krævede; 1 Time daglig var en af os til Rede paa Kontoret for at tage imod Forældrenes Besøg. Frk. Marie Lønborg, som nu hed Fru Barfod, havde desuden sit nye Hjem at passe. Jeg ofrede mig helt for Skolen og havde kun meget ringe Tid at give mit Hjem og min Slægt.

I Skolen var, da vi overtog den, omtrent 170 Elever; men

Fru Marie Barfod,
f. Lønborg,
27/11 1875—16/8 1926.

efterhaanden fik vi flere og flere at tage os af! — Skolepengene var meget beskedne; der betaltes den Gang fra 4¹/₂ til 7¹/₂ Kr. om Maanedn.

Særlig tydeligt husker jeg naturligvis de Børn, som var de første, jeg indskrev i Skolen: en lille lyshaaret, blaaøjet Person i rød Sweater, lænede sig alvorlig mod sin Moders Knæ, i sin Haand holdt hun en lille Spaankurv med Jordbær, som langsomt svingedes frem og tilbage, medens hun ufravendt stirrede paa mig —; hendes Navn staar i Indskrivningsprotokollen som det første, jeg har indført. — En anden var ledsaget af sin Moster, som anbragte den lille, spinkle, mørkhaarede Pige midt paa Gulvet og drejede hende rundt, for at jeg ret skulde kunne overskue vor nye Elev. — Senere er der i Protokollen indført 1134 Navne; men at nævne dem alle her vilde føre os for vidt!

Frk. Johanne Marie Mathiesen, som nu er Lærerinde ved Skolen paa Solbjergvej, var en fortræffelig Lærerinde for vor første Begynderklasse og satte sig med Flid og Interesse ind i Brugen af det nye Undervisningsmateriel, som Fru Marstrand, der den Gang hed Frk. Margrethe Lønborg-Jensen, just i disse Aar havde udarbejdet til Brug ved Læseundervisningen i 1. Klasse, og som vi fremdeles senere bestandig har benyttet med de Forbedringer og Ændringer, det har undergaaet. De første Læse-Tavler, vi modtog fra Forlaget, var end ikke endnu kolorerede; det besørgede Frk. Mathiesen selv med Pensel og Vandfarve. — — Senere overtog Frk. O. Petersen Gerningen blandt Skolens Begyndere, og stod, lige saa længe vi overhovedet havde en 1. Klasse, som den, der havde den betydningsfulde Opgave at modtage Børnene ved deres Indtrædelse i Skolen og drage Omsorg for dem i det første Skoleaar. — Det gjaldt jo om, at Samlivet i 1. Klasse kunde danne en god og fornøjelig Overgang fra Hjemliv til Skoleliv; og dog maatte Tiden benyttes godt, saa en sikker Grund for Skolens Hovedfag blev lagt og de smaa lempeligt ført ind under Skolens Orden og Disciplin. — Men disse idylliske Skoledage, som for de allerfleste ligger saa langt tilbage i Tiden, har I nok alle længst forglemt!

Læsetavlerne til 1. Klasse var det første Undervisnings-

materiel, vi anskaffede; men Skolens Undervisning stillede snart flere Krav i saa Henseende; bl. a. krævede *den zoologiske Samling* vor Opmærksomhed. — Den var i høj Grad i sin Vorden. En Elev, hvis Navn og Udseende jeg endnu tydeligt erindrer, havde tidligere skænket en pæn, udstoppet Stær, som, da jeg kom til Skolen, var Samlingens bedste Stykke. Men ved denne Erhvervelse kunde vi ikke blive staaende!

At anlægge en naturhistorisk Samling er i sig selv en meget interessant Opgave; men jo færre Midler, der staar til Raadighed, des større Interesse og Arbejde kræver et saadant Foretagende. — Endnu benyttes i den daglige Undervisning mange af de Præparater, vi den Gang selv lavede, og de Billeder, vi tegnede. — Baade Elever og Lærere tog med Iver Del i Arbejdet for at forbedre Samlingen. Der var Elever, hvis søfarende Slægtninge ikke slap hjem fra Afrika uden at medbringe baade Krokodille og Skildpaddeskjolde; der var andre, som fra Hjemmet i Grønland kunde møde med Ederfugle og andre Herligheder — som f. Eks. en „Konebaad“. Ogsaa fra Rejser i hjemlige Egne kunde medføres adskilligt: vor Sæl er fra Samsø, Lærken fra Sønderjylland, Storken, Lammet og meget andet er fra Nørre Vosborg i Vestjylland o. s. fr. — Og man øgede ikke Samlingen med Ting, som man ikke brød sig om: jeg mindes endnu en Elev, som havde givet et smukt Æg til vor Æggesamling, og som nu og da udbad sig Tilladelse til at gense sit kære Æg. Lad mig dog ikke

forsømme i denne Sammenhæng at bemærke, at hun naturligvis selv havde faaet Ægget forærende, ligesom ogsaa Skolen modtog hele sin lille Æggesamling som Gave; Indsamling af Fugleæg har vi aldrig givet os af med og endmindre opfordret andre til.

Det Fortrin har den Samling, der saaledes ved fælles Hjælp efterhaanden fremskaffes, at den har *alles* Interesse og kendes til Bunds af dem, der skal bruge den i Undervisningen; og dette sidste er den *væsentligste* Betingelse for, at en Samling kan opfylde sin Bestemmelse; det nytter ikke, at Tingene *er*

Ja, tal nu sandt om smaat og stort
og jævnt om alt det høje;
thi godt er alt, hvad Gud har gjort,
og klart er Barnets Øje. Gr.

der, hvis den, der underviser, ikke ved det og kan hurtigt tage just det frem, som i Øjeblikket er kommet paa Tale. — En mindre og velordnet Samling, som Læreren har Overblik over, har større Betydning for Undervisningen end en stor Samling, som Læreren ikke kender saa nøje.

Det var dog først, da vi flyttede til Amicisvej og der senere fik en særlig Naturfagstue, at vi kunde finde en tilfredsstillende Ordning paa vor store, gode Samling.

Da kunde vi ogsaa, eftersom Undervisningen nu var lagt til Rette med Mellemskoleeksamen for Øje, hvortil ogsaa krævedes en Samling af fysiske Apparater, ansøge om Andel i Ministeriets Tilskud til Anskaffelse af Læremidler; og Skoledirek-

tør Joakim Larsen føjede til denne vor første Ansøgning en smuk anbefaling af Skolen og dens Arbejde.

Det var i 1907, at den omtalte Flytning foregik. Den store Bygning i Frederiksberg Allé skulde sælges; vi havde ikke Raad til at købe den; og da Lektor Lundings Ejendom paa *Amicisvej* just samtidig var ledig, flyttede vi herud, hvor vi nu har boet til Leje i 20 Aar.

Fru Marie Barfod havde i disse 4 første Aar taget Del baade i Skolens Ledelse og dens Undervisning; men da hendes Hjem i stigende Grad lagde Beslag paa hendes Tid og

Fru Barfod vikarierer i 1. Klasse.

Kræfter, ønskede hun nu at trække sig tilbage. Hun fulgte derfor ikke med os til *Amicisvej*; men har dog ogsaa her flere Gange rakt os en hjælpende Haand, saa længe hendes Helbred tillod det.

Samtidig med, at vor Bopæl forandredes, blev Læseplanen lagt til Rette med *Mellemskoleeksamen* for Øje; d. v. s. 6. Klasse omdannedes til 1. Mellemskoleklasse; men i de den Gang bestaaende 7. og 8. Klasser fortsattes Arbejdet fremdeles efter den gamle Plan.

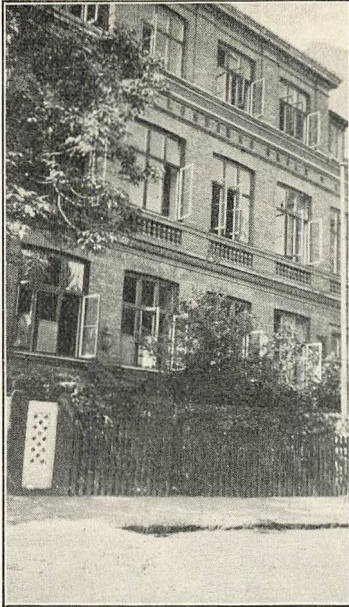
Indførelsen af Mellemskolens Læseplan medførte *desværre*, at Elevernes daglige Skolegang maatte forlænges fra 5 til 6 Timer. — Ved at knibe lidt paa Timetallet i enkelte Fag og ved Anvendelse af et meget sindrigt Skema lykkedes det dog

ved Flid og Resignation i de fleste Klasser at bringe Timetallet ned til 34 Timer om Ugen, hvilket, saa længe det har været muligt at gennemføre det, har givet Skolens Elever den store Fordel, at de dog to Gange om Ugen kunde slippe med de 5 Skoletimer, hvilket har været af ikke ringe Betydning for vore Pigebørn.

Dette gjorde det ogsaa muligt at bytte saa meget om paa Timerne det første Halvaar i 4. Mellemskoleklasse, hvor Forberedelsen til Konfirmationen fandt Sted, at Klassen uden væsentlig Forsømmelse kunde faa fri Kl. 12 Mandag og Torsdag. Bedst passede denne Ordning, da Skoleaaret begyndte om Foraaret; da der senere skete Ændringer i saa Henseende, og Skoleaaret først sluttede til Sommerferien, kom Konfirmationsforberedelsen til at begynde, medens Eleverne endnu gik i 3. Mellem. og slutte om Efteraaret i 4. Mellem. Under disse Forhold vilde det derfor nu være allerbedst for Skolen, om Eleverne kunde gaa til Præsten om Vinteren i 3. Mellem.

Aarsprøven afholdtes fremdeles i adskillige Aar i Marts Maaned; den strakte sig over 3 Dage; til hvert Fag anvendtes i hver Klasse fem Kvarter. Med en rask Eksamination uden Karaktergivning kan der ved saadan Lejlighed gøres et fyldigt Uddrag af Aarets Pensum, og Tilhørerne kan, selv naar det gælder en Klasse paa 30 Elever, faa et levende Indtryk af Børnenes Interesse og Forstaaelse og et godt Indblik i Lærerens Metode. — Senere har vi set, at det samme kan naas paa een Time. — Man har fra Forældrenes Side ikke fulgt alle Fag med samme Interesse; men i flere Fag har disse Timer ved Aarsprøven været festlige Stunder, der Aar efter Aar kunde samle den samme interesserede Kreds af Forældre, der vilde have deres Andel i det, som optog Børnene. — I, der har siddet som Elever ved Aarsprøven, har vel heller ikke ganske glemt disse Skoleaarets Festdage, selv om de for mange af jer nu ligger langt tilbage i Tiden! — Mellemskoleeksamen afholdt vi første Gang i Marts 1911.

Siden 1920 er 5. Klasses Undervisning hvert Aar afsluttet med „Oprykningsprøven til Mellemskolen“. Der er i disse 7 Aar indstillet ialt 296 Børn til denne Prøve, og af disse har de 265 bestaaet Prøven og er af Prøveudvalget blevet anvist

Amicisvej 19.

Plads i Mellemskolen, enten her paa Amicisvej eller andre Steder. Hvorledes det vil gaa de 44 Børn, som i Aar indstilles til Prøve, ved vi jo endnu ikke.

Ved Flytningen fra Frederiksberg Allé til Amicisvej opnaaede vi som Helhed *ikke* bedre Lokalteter; d. v. s. vi fik en Del store, gode Klasseværelser, hvori vi kunde samle ca. 30 Elever, men ogsaa nogle mindre Stuer til kun 20—24 Børn. — Ialt har vi nu paa Amicisvej 8 større Klasser og 3 mindre — foruden Pavillonen. Men vi vandt en Legeplads, der med sine 24·16 Meter var langt større end den, vi havde haft, og en Gymnastiksal, der vel ikke var saa stor

som den i Frederiksberg Allé, men som dog med sine 14·5 Meter passede helt godt for os, og som vi fik fuld Raadighed over, idet vi ikke skulde dele den med andre. Og disse Gorder opvejede for os, syntes vi, at Gangene var irregulære og den ene Trappe meget smal. Varmeapparat opnaaedes ikke heller, men Kakkellovnene var gode og har virket fuldt tilfredsstillende — navnlig i de senere Aar, da Fyringen er blevet passet saa udmærket; hver Vintermorgen har vi fundet lune Klasseværelser, naar vi Kl. 8 mødte paa Skolen. At elektrisk Lys ikke fandtes, blev os efterhaanden et meget føleligt Savn, navnlig da kun faa Klasser kunde oplyses med Gas.

Vi fandt Legepladsen paa Amicisvej saa hyggelig, fordi den paa de 3 Sider var omgivet af Træer fra tilstødende Haver og paa Solskinsdage saa dejlig fuld af Sol. Vinterens Søle er altid mindre fristende; men vi har da ogsaa oplevet Vinterdage, da de rimdækkede Træer var lige saa kønne som de blomstrende Frugttræer om Sommeren. Her kunde leges i Frikvarterene og spilles Bold i Gymnastiktimerne baade af store og smaa;

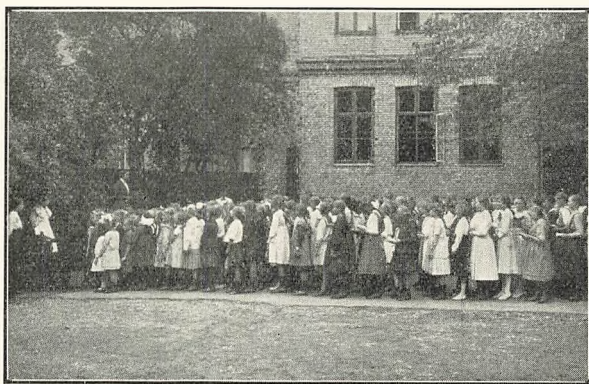
undertiden lød ogsaa vor *Morgensang* om Sommeren paa Legepladsen; men som Regel samledes vi jo til Morgenandagt i Salen; og da denne for nogle Aar siden paa Kommunens Foranstaltning forsynedes med en Fløjdør ud til Legepladsen,

hvorfra vi paa varme Sommerdage derved let kunde faa frisk Luft ind, foretrak vi at synge inden Døre — ogsaa om Sommeren.

Jeg husker tydeligt den Dag for 20 Aar siden, da jeg første Gang paa den lille Trappe, der fører ned i Salen, stod Ansigt til Ansigt med Skolens Børn. Den Gang fyldte vi kun delvis Salen; senere har det kunnet knibe med at finde Plads, naar vi samledes over 400 Mennesker dernede. — Der har vi siden

daglig i Fællesskab begyndt vor Skoledag, saaledes som det fra gammel Tid var Skolens Skik. At Frk. Borries, som nu i saa mange Aar har varetaget Skolens Sangundervisning, Aar efter Aar under Morgenandagten ved Orgelet har ledsaget Sangen og i Sangtimerne til Tider indøvet de Melodier, vi skulde bruge, har været en stor Støtte for vor Morgensang. Ikke mindre betydningsfuldt har det været, at Skolens Klasselærerinder saa godt som alle hver især sammen med deres Klasse har taget Del i Morgensangen og mange af Faglærerinderne ogsaa. — Hvis de Elever, der er udgaaet fra vor Skole, har bevaret det

Indtryk, at Skolen var et Sted, der gav jer nogen Hjemfølelse, saa skyldtes det vist ikke blot dette, at vi i vort Samliv alle var fælles om Ordensregler og Læseplan, og at alle Lærerinder ærligt bestræbte sig for at yde jer hver især samme Ret og samme Omhu; men saa skyldtes det vist ogsaa dette, at vi alle hver Morgen kunde ses og mødes paa eet Sted, hvor vi var fælles om vor Andagt, og hvor der ogsaa let nu og da ved samme Lejlighed kunde gives Meddelelse om et eller andet af det, som vedrørte os alle. Af de Salmer, som vi stadig har brugt, og som I ofte selv har valgt, er dog vel en og anden blevet jeres varige Ejendom.

Der er vel ogsaa de Elever, som har bevaret blivende Indtryk af Pastor Rosendals Gennemgang af Søndagens Evangelium, hvorom alle de større Klasser var samlet i Salen hver Lørdag Kl. 2.

Godt var det ogsaa for os, at vi nu havde Salen for os selv til *Gymnastikundervisningen*; for naar man helst kun regner med, at Undervisningstiden i Skolen strækker sig over højst 6 Formiddagstimer, kan en Gymnastiksal jo kun benyttes af een Skole med højst 12 Klasser, — hvis de hver skal have 3 Gymnastiktimer om Ugen.

Vi fik efterhaanden Brug for Gymnastiksalen i alle Ugens Timer!

Da jeg selv har dyrket Gymnastik omtrent saa langt, jeg kan huske tilbage i Tiden, og ogsaa tidligere har givet mig meget af med Gymnastikundervisning, saa har jeg ikke været uden Forudsætning for at kunne glæde mig over, hvad der er foregaaet i Gymnastiktimerne, baade naar I arbejdede i Salen eller med Boldspillet paa Pladsen. Og det bedste er, at jeg ved, at ogsaa I sikkert, saa godt som alle, selv med megen Glæde ser tilbage paa disse Timer! — Der blev ikke blot gjort et godt Arbejde baade af Lærerinde og Elever; men Timerne var præget af *det* gode Humør, som ikke ødelægger Disciplinen og derfor i høj Grad øger Timernes Værdi.

Der er i de sidste 30 Aar sket store Fremskridt med Kvindegymnastikken her i Landet; og nu er man naaet til en Gymnastik, der virkelig passer ogsaa for de unge i Pigeskolernes ældste Klasser: Øvelserne er i en vis Forstand lettere end dem, man brugte tidligere; men de kræver dog et stort Arbejde og megen Bevægelighed; Dragten er blevet langt lettere, og det hele er smukkere. Til nogle af disse nye Øvelser har ogsaa undertiden vort gamle Klaver gjort sin Nytte i Gymnastiktimerne. — Gennem den Bunke Stile, som ligger for mig, faar jeg Bekræftelse paa, at Realklassen deler mit Syn paa vor Skolegymnastiks Betydning. Det hedder i en af disse Stile: „Gymnastikken har været os alle til stor Gavn og Glæde. Det er med Sorg vi tænker paa, at vi, naar vor Skolegang nu snart er endt, ogsaa skal slippe de dejlige Gymnastiktimer“; og en anden Stil slutter saaledes: „Efter en saadan Gymnastiktide, hvor man har arbejdet saa godt med, er man ofte træt; men det er en behagelig Træthed; og man kan tydeligt mærke paa sig selv, at man har haft godt af Timen; ikke alene er Musk-

lerne blevet styrket, men Blodet løber hurtigere, og man kommer til at føle sig lettere og gladere“, o. s. fr. i alle Stilene. —

Ja, I har haft mange gode Gymnastiktimer i Salen her eller ude paa Pladsen!

Men ogsaa om *fornøjelige Fester* knytter mange Minder sig til vor lille Sal paa Amicisvej!

Der er jo adskillige af jer, som selv paa en eller anden Maade har taget Del i Arrangementet ved saadanne Lejligheder, navnlig naar vi tænker paa *Julefesterne*. — Jeg tør slet ikke komme ind paa en nærmere Omtale af alle de forskellige Tilfælde, hvor baade den ene og den anden har lagt et hidtil ukendt Talent for Dagen, og hvor andre, som ikke havde saadanne Evner, viste sig i Besiddelse af Egenskaber, der fuldtud erstattede deres Mangel paa scenisk Begavelse. — Det var jo det interessante ved de ret store og anstrengende Forberedelser, der gik forud for disse Forestillinger, at man lærte hverandre at kende paa en anden Maade end ellers under det daglige Arbejde. — Vi ved jo alle, *hvilken* Lærerinde der var Ekspert i Paaklædningsspørgsmaalet og kunde — tilsyneladende af det bare intet — fremtrylle vidunderlige Kostumer, der ikke blot var kønne at se til, men ogsaa paa passende Maade illustrerede just den Periode, vi ønskede at fremvise. — Vi ved ogsaa alle, *hvem* der indøvede de Replikker eller den Poesi og Prosa, som skulde lyde fra den beskedne Scene, som Fløjdørene indrammede, — en Indøvelse, der udgjorde et ikke ringe Forarbejde; thi selv om man jo paa en Skole med stor Sikkerhed kan regne med begejstret Anerkendelse — for selv en mindre vellykket Præstation — fra de Forældre og paarørende, hvis Børn det er betroet at „optræde“ ved saadan en Lejlighed, saa maa det dog være Skolens Maal og Meningen med saadanne Forestillinger, som de øvrige Elever indbydes til at overvære, at det Sprog, der lyder fra Skolens „Scene“, ikke maa kunne forvirre Tilhørernes Begreber om god dansk Tale, men gerne i nogen Maade skulde kunne vidne om, at Skolen efter bedste Evne — og ikke uden Kritik — værner om vort Modersmaal.

Derfor medførte jo ogsaa disse Forberedelser den for de ledende Damer pinlige Pligt under Indøvelsen at kassere det, der var utilfredstillende, og bytte om paa Rollerne, til man

naede, hvad de enkelte Elever af Aarets Realklasse bedst kunde magte. Under disse vekslende Skæbner kunde man faa et ganske nyt Indblik i de optrædendes Karakter. Jeg erindrer en Elev, som blev flyttet fra den ene Opgave til den anden, uden at vinde synderlig Anerkendelse for sine flittige Forsøg, og dog hver Gang tog fat med samme elskværdige Iver og Flid, indtil hun virkelig havnede i en tilsyneladende saare

„I den store Stad, hvor Kejseren boede, gik det meget fornøjeligt til: hver Dag kom der mange fremmede... en Dag kom der to Bedragere...“

beskeden Opgave, hvor hun høstede stormende Bifald. Og jeg erindrer en anden Elev, som vist overhovedet aldrig i sin Skoletid helt forvandt, at hun maatte give Afkald paa en af Forestillingens Hovedroller, og en tredie, som i det daglige Skoleliv oftest var ret uimodtagelig for de Kundskaber, Skolen kunde byde; men som viste sig uovertræffelig i den stumme Rolle som døende Grønlænder i Gertrud Rasks Arme. Og endelig mindes jeg dygtige Elever, som var udmærkede Hjælpere ved Klaveret og med Omhu passede at falde ind just paa de rette Steder med de Melodier, som forud var udpegede som det, de forskellige Situationer krævede, og andre, som fra

først af beskedent gav Afkald paa at vise sig i Rampelyset (som vi for Resten ikke havde), men straks valgte at opholde sig bag Kulisserne (som vi forøvrigt heller ikke havde) og der uden for Scenen optraadte som saa betænksomme og fornuftige Hjælpere, at der siden tilkendtes dem en ikke ringe Andel i Bifaldet fra Tilskuerne.

Men naar alle Forberedelser var til Ende, og vi naaede den 22. December, saa sad der jo to—tre Gange en interesseret

Og kom man saa kørende, naar Solen gik i Seng, naar Aftentaagen hvilede paa Moser og paa Eng, da saa man Mester Jakob med Piben i sin Mund; han sladrede med Lone i stille Aftenstund.

Skare af smaa og store Tilskuere, tæt pakket sammen paa alle de Siddepladser, som det ved Hjælp af vore bekendte „Planker“, vore Bænke og Stole var muligt at fremskaffe, og man stirrede i Forventning mod det kendte, gamle, hvide Tæppe med den lille Lap paa Midten, som for os var et saa karakteristisk Festtegn, at vi næsten savnede den, da vi omsider i en spendabel Stund for faa Aar siden anskaffede et nyt For- og Bagtæppe og andre Draperier.

Komedie spillede vi jo ikke. Kun en enkelt Gang gav man sig i Kast med „Slægtningene“; men ellers var vi klare over, at det

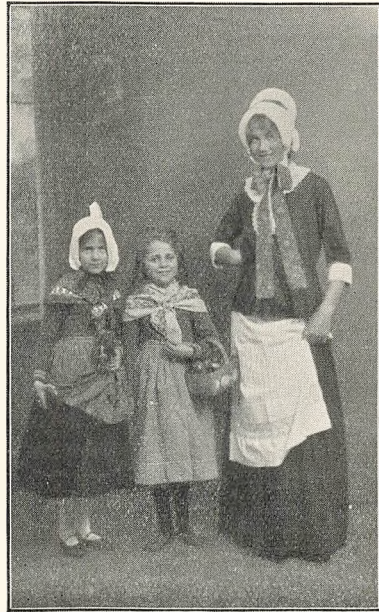
magtede vi ikke! Vi vilde kun gennem nogle Tableauer, eller til Dels talende og bevægelige Billeder, levendegøre nogle af vore kendte Digte, Eventyr eller lignende for jer og derved paa køn og god Maade føre jer ind til Julen, hvis virkelige Indhold vi da heller ikke glemte.

Saa har jeg ogsaa altid ment, at selve dette at opøves i stilfærdigt og under passende Former at kunne samles mange paa eet Sted havde sin Betydning for Skolens Elever. Og naar

Aarets korteste Dag oprandt, og Julens kønne Melodier lød gennem Salen, medens de smaa een for een trippede ind for som de første at smutte ind paa de forreste Bænke, til de sad saa tæt som Perler paa Snore, saa *maatte* man komme i Feststemning og føle, at nu var Julen inde!

Alle Tilskuerne var jo velkomne Gæster og kunde oftest gratis nyde Resultaterne af vore Anstrengelser; men da vi skulde yde vort Bidrag til *Nationalmusæet* og af Skoledirektøren fik Lov til med faa Dages Varsel at lave en lille „Forestilling“ — i Stedet for at være med til Husindsamlingen — da maatte vi naturligvis tage Betaling af dem, der vilde være med. Men saa lykkedes det ogsaa den 3. Oktober 1925 at indsamle 500 Kr. til dette gode Formaal, takket være den Bistand, der ydedes os af fremragende danske Dronninger, „Jakob og Lone“ og mange andre gode Kræfter, som end ikke veg tilbage for ogsaa at fremdrage „Guldhornene“, en Opgave, som en af de unge løste paa smukkeste Maade.

De, der ved saadanne Lejligheder ofrede Tid og Kræfter, har altid haft megen Glæde deraf. — Men nu har vi imidlertid i de senere Aar paa „*Dansk Skolescene*“ set de Tanker, som dæmrede for os under Arbejdet med disse smaa Forestillinger, ført frem til videre Udførelse paa en Maade, som vel fremtidig gør vore sceniske Anstrengelser overflødige; og vi har saa endda gjort den Erfaring, at de smaa Julefester, som de enkelte Klasser hver især kan berede deres Lærere, kan være til lige saa megen gensidig Glæde og sætte — ikke blot en enkelt Klasse — men

Ærø—Taasinge—Langeland.

alle Skolens Klasser i let overkommelig Virksomhed med smaa fornøjelige Juleforberedelser.

Fra vore *aarlige Udflugter* har vi ogsaa gode Minder. I adskillige Aar har det været Skik hos os, at de forskellige Mellem-skoleklasser hver foretog en Udflugt om Aaret og efterhaanden i bestemt Rækkefølge besøgte: Kronborg Slot, Lyngby Musæum, Roskilde Domkirke og Frederiksborg Slot. Realklassens sidste Skoleudflugt gik aarlig til Fredensborg. Men foruden disse Ture, hvor Opmærksomheden særlig samlede sig om det Sted, I besøgte, foretoges jo ogsaa botaniske Udflugter

til Lyngby og Holte, eller hvor nu den utrættelige Lærerinde mente, at der var mest at finde; og I helmede ikke, før I havde fundet over 100 forskellige Planter og kom hjem med Botaniserkasserne fulde. Og næste Dag stod der paa den sorte Tavle i Naturfagstuen Navne paa alle de mange Planter, I havde hentet. Men disse Ture lod sig unægtelig bedst ordne den Gang Maanederne Maj—Juni laa — uden for Eksamensrepetitionen — i Skoleaarets Begyndelse, saa *Grunden* til Aarets Botanikundervisning just kunde lægges i den Tid, da det nye Liv myldrede frem overalt derude.

At Planterne i Naturen skal plukkes med Skønsomhed, saa man *aldrig udrydder og ødelægger, fordi man samler*; og at Skov og Mark ikke skal skæmmes, fordi *vi* holder Maaltid i det grønne — det ved jeg, I ogsaa lærte paa disse Udflugter;

og *det* vil I forhaabentlig blive ved at huske, selv om en Del af de botaniske Kundskaber senere gaar i Glemmebogen!

Mellem Skolens Fester er det ogsaa rimeligt at nævne vore Sammenkomster ved *Skoleaarets Afslutning*. Det var absolut uden Begejstring, at vi i 1923 gik over til at henlægge Aarsprøven og Mellemskoleeksamen m. v. til Sommertiden i Stedet for som tidligere at slutte Skoleaaret i Marts; men *det* blev der i hvert Fald derved vundet, at Skoleaarets Afslutning nu ligger paa en Dag, der gerne med Sol og Sommer, Blomster og grønne Træer danner en smukkere Ramme om Festsdagen, end de barske Martsdage kunde yde.

Og dog er jo det, der giver en saadan Dag sit Præg, ikke Vejret, men dette, at Aarets Arbejde nu er lykkeligt endt — og bedømt —; og vi skal igen tage Afsked med en Flok af vore Elever. — Der er altsaa baade Glæde og Alvor over Festsdagen! Alvoren bestaar for Skolen bl. a. deri, at den for sidste Gang har Lejlighed til at give de Elever, der siger Farvel, et godt Ord med paa Vejen; og dette kan føles som et Ansvar, som Skolen ikke vil skyde fra sig, men gerne bære, saa godt den formaar.

Men naar nu alle I, der for længere eller kortere Tid siden har været med til at afslutte jeres Skoletid her, ser tilbage over de Aar, som for jer forløb inden for Skolens Mure, saa haaber jeg, at I har en Følelse af, at jeres Skole *forstod at holde Fest*, naar Tiden dertil var inde; men jeg haaber ogsaa, at I er af den Formening, at vi *forstod at arbejde*, som det daglige Liv kræver det.

Der er 3 Ting, som maa med i et Menneskeliv, hvis det skal lykkes; det er det *at arbejde*, *at hvile* og *at holde Fest*. Det første og det sidste maa Skolen give Øvelse i og Sans for; — og Hvilen skulde den jo ogsaa gerne give Plads til!

Af disse 3 Ting maa *Arbejdet* naturligvis komme først; og enkelte Sider af vort Skolearbejde har jeg ogsaa allerede omtalt. Selve Skolens *Arbejdsplan*, som den i 1907 blev lagt til Rette med Mellemskoleeksamen for Øje, er der vel ikke Grund til at opfriske. — Den stod i mange Aar altid i vort aarlige Program; Timeplanen ligeledes; de af jer, der ikke har et saadant i Behold, kan faa det paa Skolen, hvis I ønsker det. —

At Skolens Lærerinder hver især gjorde alt, hvad der stod i deres Magt, for at I, før I forlod Skolen, kunde møde ved det „grønne Bord“ saa vel udrustede som muligt, havde I sikkert allerede i jeres Skoletid en klar Forstaaelse af. At man ogsaa havde gode Forudsætninger for at røgte dette Kald, kunde I heller næppe længe være i Tvivl om. Den Bedømmelse af Skolens Arbejde, som aarligt finder Sted ved hver Eksamen, naar fremmede Censorer i en Række Karakterer betegner Elevernes Standpunkt i de forskellige Fag, har desuden tilstrækkeligt godtgjort dette ved de mange Eksaminationer, som Aar efter Aar har fundet Sted — med et stadigt voksende Antal af Eksaminander.

I 1911 afholdtes første Gang Mellemskoleeksamen; i 1913 første Gang Realeksamen.

Skolen har fra 1911—19 indstillet til *Mellemskoleeksamen* 143 Elever og til *Realeksamen* 84 Elever; alle Eleverne bestod disse Eksaminer. — Fra „Frederiksberg Kommunes Mellems- og Realskole for Piger“ er fra 1919—1926 indstillet til *Mellemskoleeksamen* 199 Elever og til *Realeksamen* 136 Elever; ogsaa disse Elever har alle bestaaet.

Efter endt Mellemskoleeksamen er ialt 37 Elever gaaet til Gymnasiet.

I Aarene 1913—20 er til Realeksamen indstillet 102 Elever; disse opnaaede Gennemsnitskarakteren 5,36 (Karaktererne var den Gang 6—5—4—3—2—0); 7 Elever opnaaede i disse Aar Karakteren 6.

I Aarene 1921—26 er til Realeksamen indstillet 118 Elever; disse opnaaede Gennemsnitskarakteren 7,21 = $mg \times (mg \times = 7,17)$; 3 af disse Elever opnaaede Karakteren ug.

Det er den Slags Ting, som kan noteres i *Tal*, saadan som man plejer at bedømme en Del af Skolens Arbejde; men disse Tal spiller kun en Rolle i det Øjeblik den unge med sit Eksamensbevis i Haanden søger at vinde Indgang i en eller anden Virksomhed; de viser absolut ikke det væsentligste Resultat af Skolens Gerning.

Hvad Udbytte I ellers fik af de mange Skoletimer, er I vel nu selv bedst i Stand til at bedømme; om I lærte noget, som I senere fik god Brug for; om I havde lært *at arbejde* saa-

ledes, som det senere krævedes af jer; om I *modtog* noget, der senere kunde leves videre paa — — — dette bliver dog Hovedsagen; og derpaa maa I selv svare!

Af den Trofasthed, hvormed Skolens tidligere Elever Aar efter Aar fremdeles flokkedes een Gang aarlig paa den gamle Skole for igen engang at høre efter, hvad den havde at sige sine gamle Børn, mener jeg dog at kunne slutte, at senere Erfaringer i hvert Fald ikke har røkket den gamle Tillid til Skolen eller til dem, der repræsenterer dens Arbejde og Tanker om, hvad den ser som sin Opgave.

Til *den Strøm af Børn og unge*, hvoraf nu en Del er blevet *ældre*, som i de mange forløbne Aar er gledet gennem denne Skole, er disse faa Mindeblade samlet; og jeg giver jer dem i Hænde som *en Tak* for det Liv, I daglig bragte med jer, for jeres glade Ansigter og muntre Smil, for den kønne, frejdige Sang, hvormed I saa ofte i Dagens Løb begyndte jeres Timer, for jeres glade Latter — og lydhøre Stilhed, for den muntre Tale og tillidsfulde Glæde, hvormed I fyldte Skolen.

Maaske kan ogsaa disse Blade tjene som et lille Bidrag til Beretningen om de Skoler, hvis Tilblivelse og Vækst skyldtes det private Initiativ; men som nu — for de fleste mindre Skolers Vedkommende — ikke mere i deres oprindelige Skikkelse vil komme til at yde deres Bidrag til den Gerning, som gøres i Hovedstadens Skoler for den opvoksende Slægt.

Ifølge Lov af 20. Marts 1918 overtog Frederiksberg Kommune — August 1919 — ogsaa denne Skoles Mellemskole. De Elever, der efter den Tid er udgaaet af Mellemskolen, udgik af: „Frederiksberg Kommunes Mellem- og Realskole for Piger“, Amicisvej 19.

Mod Forventning medførte Overtagelsen, at vi nogle Aar efter maatte opgive Tanken om, at Fællesskabet mellem Skolens Underskole og Mellemskole kunde bevares, og deraf fulgte, at *Underskolen maatte opgives*. — Tilbage af Underskolen er derfor i Aar kun de Klasser, som i 1927 og 1928 skal føres til Oprykningsprøven til Mellemskolen. — Dette er for vor Skole en væsentlig Forandring, som mange beklager.

Men i det daglige Skoleliv har Mellemskolens Elever *hidindtil* ikke følt nogen Forandring, idet man har givet os Lov til at leve vort Liv med hverandre ganske som tidligere. Derimod har Elevernes Forældre mærket den ret betydningsfulde Ændring, at Skolepengene, som i Aarenes Løb var blevet betydeligt forøgede, nu er afløste af en langt lavere Skoleafgift, som afkræves af Skattevæsenet; og dette har sikkert mange med god Grund glædet sig over.

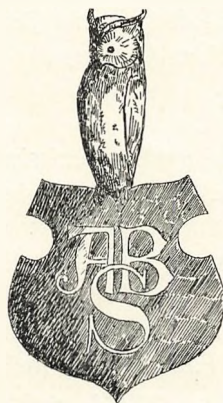
Ogsaa den Del af Lærpersonalet, som fandt Ansættelse i den kommunale Skole, har haft megen Anledning til at glæde sig over de Vilkaar, som Kommunen bød.

Naar nu vi, der endnu staar i Skolens Tjeneste, tænker paa den Gerning, som vi haaber ogsaa fremtidig at komme til at gøre i den kommunale Skole, saa slutter vi som sædvanlig med at sige:

Velsign vort *Arbejd*, kære Herre Gud!
 hvad vi gør ilde, slet i Naade ud;
 det, som er ringe, halvgjort, kejtet, delt —
 o, gør det dygtigt, færdigt, kærligt, — helt!

Velsign vor *Bøn*, du kære Herre Gud!
 naar der fra os til dig gaar flittigt Bud;
 og er vi kolde, sløve, snævre, smaa,
 lad Bud fra dig dog til vort Hjerter naa.

Velsign vor *Sang*, du kære Herre Gud!
 lær os at synge frejdigt Takken ud;
 er Lovsangstenen uren, Takken svag,
 saa regn os dog med i dit Vennelag.

ANNA TANG BARFOD.

SKOLENS LÆRERPERSONALE

(efter Maj 1903).

	Begyndt	Afgaaet
Hr. Sanglærer Fr. Andersen	1879	28/2 1910
Frk. Nelly Bang	1879	31/3 1907
„ Emma Hendrichsen	1890	31/3 1904
„ Kirstine Andersen*	1891	
„ L. Sodemann	1893	31/3 1911
„ M. Hørning	1895	30/6 1906
„ Ester Schrøder	1899	31/3 1910
„ A. Nyholm	1899	31/3 1916
„ Marie Lønborg, g. Barfod	1900	31/3 1907
„ E. Flamand, g. Lykkeberg	1901	31/7 1906
„ Joh. M. Mathiesen	1902	30/7 1908
Fru Petra Forum	1902	31/3 1905
Frk. Marie Petersen	1902	31/3 1905
„ E. Steen, g. Hertel	1903	31/3 1907
Pastor Chr. Ludvigs	1/5 1903	30/11 1905
Frk. J. Buntzen*	13/4 1904	død 24/2 1929
„ M. Bülow*	1/3 1905	
„ H. Ohrm*	1/5 1905	
Hr. cand. Ditlef Nielsen	1/4 1905	31/3 1907
Frk. E. Hellmers	1/1 1907	31/7 1926
„ Laura Monrad, g. la Cour-Andersen	1/4 1907	31/7 1910
„ Ella Holst, g. Loft	1/8 1907	31/3 1911
„ Helga Birkedal-Barfod	1/8 1907	31/7 1908
„ Sophy Anthon, g. Wiene	1/8 1907	31/3 1914
„ R. Wissing Philipsen	1/4 1908	31/3 1911
„ O. Petersen*	1/4 1909	død 14/3 1929
„ C. Borries*	1/4 1909	„ juni 1930
Pastor A. Rosendal*	1/4 1909	31/7 1927
Frk. Anna Nielsen, g. Jørgensen	1/8 1909	31/7 1911
„ H. Starapolski*	1/4 1910	
Fru A. Kryger	1/4 1910	31/3 1914
Frk. Ingeborg Lund	1/4 1910	31/7 1918
Fru Anna Barfod	1/12 1910	31/3 1916
Frk. M. Schjellerup	1/4 1911	31/3 1917

	Begyndt	Afgaaet
Frk. J. Wulff	1/4 1911	21/7 1928
„ J. Scharling, g. Wulff	1/8 1911	31/7 1912
„ Rigmor Mølgaard*	1/9 1911	
Fru O. Lessow*	1911	31/3 1921
Frk. Rosenberg	1/4 1912	31/7 1915
Hr. cand. Harrild	1/4 1912	31/7 1918
Fru H. Lindegaard Petersen*	1/4 1912	
Frk. A. K. Jensen*	1/4 1912	
„ Magna Schrøder, g. Bang	1/8 1913	31/3 1918
„ Marie Fratz	1/4 1913	31/3 1917
„ I. Johnsen	1/4 1913	
„ Valborg Fratz	21/4 1914	31/3 1919
„ Estrid Jensen	1/11 1914	31/3 1917
„ D. Lindberg	1/4 1916	21/7 1928
„ Karen Meyer	15/9 1916	31/7 1919
„ M. Hougaard	15/10 1916	31/3 1918
„ M. Lange*	15/10 1916	31/7 1926
„ J. Hauberg*	1/4 1917	
„ C. Betzer	1/4 1917	21/7 1928
„ E. Ammitzbøll*	1/8 1917	
„ Aase Lund	1/10 1917	31/3 1919
„ Emma Meding	1/1 1918	31/3 1919
„ Minna Hansen	1/4 1919	21/7 1928
„ F. Heindorff	1/8 1919	31/3 1924
Hr. Kommune lærer Helge Jensen	1/4 1921	
Frk. A. Reidl	1/8 1922	31/7 1926
„ I. Møller	1/8 1924	21/7 1928
„ N. Sodemann	1/8 1924	21/7 1928

* betegner de Lærere, som i 1919 fulgte med over i den kommunale Mellemskole.

SAMMENKOMSTER FOR DE ELEVER, DER MED AFSLUTTENDE EKSAMEN ER UDGAÆT AF SKOLEN.

- 17/11 1913: Frk. *Barfod*: Amsterdam.
 17/11 1914: „ „ : Redaktør Jessen.
 19/11 1915: „ „ : Florence Nightingale.
 1916: Pastor *Rosendal*: Ibsenske Kvindeskikkelser.
 16/11 1917: Frk. *H. Skram*: Luthers Hustru.
 13/1 1919: Fru *Skrumsager*: Sønderjylland under Krigen.
 21/11 1919: Frk. *E. Tofte*: Goldschmidt.
 10/11 1920: Frk. *Barfod*: Thorvaldsen.
 18/11 1921: Frk. *Andersen*: Eleonora Kirstine.
 17/11 1922: Dramatisk Underholdning af Eleverne selv.
 16/11 1923: Frk. *Barfod*: De vises Sten.
 21/11 1924: „ „ : Den sidste Rejse.
 20/11 1925: „ „ : Kristen Kold.
 19/11 1926: „ „ : Skolens Historie.

VED SKOLEAARETS AFSLUTNING ^{25/3} 1918
FOR UNDERSKOLEN

H. C. Andersen fortæller i et af sine Eventyr om en Rosenbusk, som stod i en Have; mange dejlige Roser bar den; Solen skinnede paa Blomster og Blade, og Solstraalerne sagde: „Hvilke dejlige Roser! det er vore Børn; vi har kaldt dem frem af det grønne Svøb“. Men saa sagde Dugdraaberne: „Nej, det er vore Børn, vi har næret dem og vederkvæget dem!“ Men da Rosenhækken hørte den Tale, sagde den: „Jeg skulde dog mene, at jeg er deres Mor; I andre er kun Faddere, der giver Faddergaver efter Evne og Villie“. Og saa pristede de alle tre de dejlige Rosenbørn og ønskede dem hver især den største Lykke; men hvem der skulde blive den allerlykkeligste, vidste de ikke. Men det lovede Vinden at fortælle; for den jager saa vidt omkring og ved Besked om, hvad der sker baade ude og inde. — Og saa fortæller Andersen, hvorledes det gik disse Roser. To af dem plukkedes af et Par unge Mænd, som en Dag kom i Haven; den ene var Digter, den anden Maler: Digteren skrev et smukt Digt om sin Rose; og Rosen følte sig saa lykkelig: „Ingen af mine Søstre bliver saa lykkelig som jeg“, tænkte den, hvad gør det nu, om jeg visner; Mindet om mig vil leve i det smukke Digt“. Men da Maleren malede et kønt Billede af den Rose, han havde faaet, da jublede Rosen og tænkte: „Jeg blev den mest begunstigede; jeg vandt den største Lykke!“ Om en anden Rose fortælles der, at en gammel Kone kom i Haven, plukkede den og gemte den i en Avis; og da den var tørret, blev den puttet i en Porcelænskrukke mellem andre tørrede Blade; der skulde dens Duft bevares. Og Rosen frydede sig og sagde: „Jeg blev den mest hædrede! Jeg er den lykkeligste! jeg skal balsameres“.

Til sidst fortælles der om en Rose, som i en fin Buket førtes til Teateret, men reves af sin Stilk, rullede hen for Maskinkarlens Fod og i hans Lomme førtes hjem i en lille fattig Stue, hvor den anbragtes, svømmende i et Snapseglass; men næste Morgen sattes den hen ved den gamle Bedstemors Stol, og hun blev saa glad for den; hun indsugede dens Duft, beundrede dens Form og Farve; dejlige Ungdomsminder vaagne; hun beundrede dens Skønhed, som havde den været et helt Rosentræ. Og Vinden, som havde fulgt Roserne, smøg sig ogsaa ind i den fattige Stue, for der var Hul i Ruden; og den sagde: „Denne Rose var den lykkeligste af dem alle! Jeg ved det! Jeg kan fortælle det!“ Og det mente Rosen ogsaa selv. — Saa slutter Andersen Historien med at sige: „Sig mig saa, hvem var den lykkeligste af dem alle?“

Den Historie kan jeg saa godt lide, fordi den handler om Roser. Naar jeg hører om en Rosenbusk, saa tænker jeg nemlig paa to Rosenbuske, som stod i mine Forældres Have; de var saa store, at en lille Pige let kunde gemme sig bag dem, ja de var højere end en voksen; og om Sommeren bar de en Mængde hvide Roser, snehvide var de, men lyserøde i Midten, naar de foldede sig ud. De Roser elskede vi; og de var heldigvis ikke saa fine, at Børn ikke maatte plukke dem. Om Morgenens, naar vi skulde i Skole, gik vi først ud i Haven for at faa en Rose med i Skolen; vi satte den i Kjolen eller Forklædet — saa var det, som lidt af Haven fulgte med os! og om Eftermiddagen, naar Lektierne var læst, legede vi i Haven, mens Roserne saa til, lige til vi skulde i Seng; saa maatte vi forlade dem; men Roserne blev jo i Haven Natten over paa deres Buske. Og tydeligt husker jeg, hvorledes vi i den tidlige Sommermorgen kiggede ud ad Vinduet ned i den dugfriske Have; og der nikkede atter Roserne op til os, som vilde de sige: „Ja, her er vi igen, og vi er allerede parate til at begynde Dagen“.

Se, det er nu mange Aar siden; men jeg glemmer aldrig de Roser; for sin Barndoms Have glemmer man ikke!

Men naar jeg nu om Morgenens kommer her til min Skole og staar paa denne Trappe og ser jeres lyse Ansigter med de røde Kinder, som I i hvert Fald om Sommeren kan have, saa

tænker jeg undertiden paa min Barndoms Roser, og saa er det, som om de atter sagde mig: „Ja her er vi igen, og vi er allerede parate til at begynde Dagen!“

Og naar vi nu i Dag er samlet med jeres Forældre om jer; saa kunde vi Lærerinder maaske nok have Lyst at sige: „Ja, det er virkelig nogle søde Børn, vi har, det er *vore* Børn; vi har været med til at fremme deres Vækst; vi har aabnet deres Sind og Tanker for meget af det, der nu lever i dem“. Men saa vilde vel ogsaa jeres Forældre sige: „Nej, det er da *vore* Børn; vi har sat dem i Verden og sørger for dem med alt, hvad de trænger til!“ Og saa kan vi ende med at sige i Fællesskab: „Hvem mon der bliver den lykkeligste?“

Det kan jo godt være, at der er en af jer — eller flere — om hvem der vil blive skrevet en Sang; maaske er der allerede blevet skrevet Sange til jer; var de kønne og gode, var det jo fornøjeligt; men jeres Livs Lykke afhænger næppe af det! — Det kan ogsaa være, at der er den iblandt jer, som vil blive malet; maaske faar vi engang jeres Billede at se paa Maleriudstillingen paa Charlottenborg; men derfor tør jeg ikke love jer, at I bliver særlig lykkelige! Og tænker vi paa Rosen, som pattedes i Porcelænskrukken, saa kan vi jo godt nævne, at det er muligt, en af jer faar en særlig fin Begravelse; men det kan da heller ikke faa nogen Betydning for jeres Lykke. Nej, det var vist rigtigt, hvad Vinden sagde: den Rose, som blev til saa megen Glæde for den gamle Kone, den var den lykkeligste. Den iblandt jer, som bliver flinkest til at glæde andre; den, som kan kalde Glæden og de gode Tanker frem hos de andre; den bliver den lykkeligste!

Og da vi alle gerne vil blive lykkelige, saa er det jo raadeligst, at I straks begynder at øve jer paa dette. I behøver ikke at vente til efter Paaskeferien; I kan godt begynde straks derhjemme: overfor jeres Søkende, jeres Forældre; ja maaske er der flere af jer, der har en Bedstemor, som I kan forsøge at gøre glad; og her paa Skolen er der jo alle Kammeraterne og Lærerinderne — der er meget at gøre for den, der gerne vil naa langt i den Kunst at glæde de andre.

Og hermed kunde vi jo saa godt slutte! — Men nu er der det, som jeg er nødt til at tilføje, at det, vi her taler om, er

slet ikke nogen let Sag. Der er saa meget, som vil hindre os, naar vi gerne vil være andre til Glæde; og de fleste Forhindringer finder vi i vort eget Sind; det har mange erfaret. Ofte er det saadan med os, at vi har mere Lyst til at glæde os selv end de andre; og dumt bærer vi os ogsaa ofte ad, undertiden netop, naar vi gør os Umage, saa det maaske ender med, at vi kommer til at ærgre og irritere i Stedet for at glæde. Og hvad skal vi saa gøre?

Der er en dansk Digter, som hedder Johannes Jørgensen; hans Bøger kan I endnu slet ikke forstaa; men lidt af en af dem skal I høre. Han fortæller, at han i Sydtyskland gik gennem en Dal, der paa begge Sider var begrænset af Bjerge. I de sydlige Lande, hvor Folk er Katolikker, findes undertiden paa Gader eller ved Veje, hvor Folk færdes, et og andet Sted et lille Kapel, et Alter med et Kors f. Eks., hvor Mennesker kan standse et Øjeblik i deres travle Færd og tale stille med Gud, før de gaar videre. I den Dal, jeg nævnede, fandtes saadan et lille Kapel, hvori der var et Billede af Jesus. Man kunde se, at mange havde besøgt Stedet: nogle havde efterladt en lille Buket, andre havde paa smaa Sedler skrevet, hvad de vilde bede Gud om. Paa saadan en lille Seddel stod der et Vers; og underneden var der skrevet, at det var tre unge Piger fra en Landsby langt borte derfra, som havde fæstet den lille Seddel i Væggen. Verset lød paa deres Sprog saaledes:

Jesus, lieber Heiland mein,
 hilf uns, dass wir werden dein,
 denn nicht Unkraut, sondern Blumen
 möchten wir so gerne sein.

D. v. s.: „Kære Herre Jesus, hjælp os, at vi maa være dine, thi ikke Ukrudt, men Blomster vilde vi saa gerne være“ — *det* havde de 3 unge Piger været enige om at bede om! De vilde saa nødtigt være *Ukrudt*; det er jo de Planter, der vokser, hvor man ikke havde ønsket at se dem, og tager Luft, Lys og Næring af Jorden der, hvor der helst skulde vokset andre Planter, som kunde være mere til Glæde. Skal Mennesker kaldes Ukrudt, saa er det vel dem, der tager Plads op i Verden og sørger for selv at faa saa meget som muligt af denne Verdens Goder — uden at være til synderlig Glæde eller Gavn for andre. I Modsætning til dem er saa de Mennesker

Blomster, som vækker Glæde, hvor de er; og det var *dem*, de unge Piger gerne vilde ligne. De vilde nødigt være Ukrudt; de vilde gerne være Blomster; og det vil *vi* ogsaa gerne være; men dertil maa vi saa ogsaa ligesom de unge Piger bede om Hjælp, for ellers bliver det ikke til Virkelighed for os. Og hvis der mellem jer er nogle Børn, som plejer at tænke lidt over, hvad vi synger til Morgensang, saa har I ogsaa her paa Skolen været med til at bede derom, f. Eks., naar vi synger: „Velsign os med din Helligaand og plej os med din egen Haand, saa vi for dig maa være som Blomster smaa med liflig Lugt, som Træer fyldt med yndig Frugt til Jesu Kristi Ære!“ ja, hvis det gik i Opfyldelse, saa var vi jo meget lykkelige Mennesker! — Der var engang en dansk Salmedigter, som vilde skrive en Julesalme og deri skildre Frelseren, hans Liv og Gerning for os; saa steg frem i hans Sind Billedet af en Rose; og han skrev: „Den yndigste Rose er funden“ o.s.v. — for dem, der nødigt vil være Ukrudt, men gerne Blomster, er der intet andet at gøre end at søge at faa denne Rose og aldrig slippe den, men føre den med, ikke blot i Juledage, men hver Dag i det daglige Liv, i det daglige Arbejde.

VED ET JULETRÆ

FOR DE SMAA.

Den 22. December 1923 var der sidste Gang en 1. Klasse med til Julefesten i vor Skole; hele *Underskolen* var derfor samlet om et Juletræ, som Realklassen havde pyntet.

„Et *Juletræ* er altid pyntet for at glæde dem, der samles omkring det; men det er ogsaa pyntet i den bestemte Hensigt, at det skal *fortælle os om Julen*. Derfor skal man ikke gaa tankeløst omkring et Juletræ; men man skal se nøje paa Træet og lægge Mærke til alt, hvad der er paa det; for hver lille Ting skulde gerne have noget at sige os, som vi i Julen trænger til at blive mindet om.

Se nu først paa *Træet selv!* — læg Mærke til, hvordan det strækker sine grønne Grene ud til alle Sider; vi kan alle,

naar vi som her staar i Kredse rundt om Træet, se, at det strækker en Gren ud imod os; enten vi staar paa den ene eller den anden Side af Træet, saa ser vi, at der er en grøn Gren — eller flere, — som strækkes lige ud imod os, ligesom Træet vilde vinke til os alle sammen, hver især, og sige: „Kom her hen; kom hen til mig! nu skal I samle jer kønt om mig!“ — Det er jo nemlig *det*, som et Juletræ gerne skulde kunne, — det skal *samle* Mennesker omkring sig; der er saa meget i det daglige Liv, der spreder dem, der hører sammen, og vil skille Mennesker, baade i en Skole og i en Familie; men godt er det, om de, der samles om et Juletræ og mærker de samme grønne Grenes Duft og ser Træets Lys — og dets Skygger —, om de paa god og kærlig Maade kan tage hverandre i Haanden og glædes i Fællesskab over Juletræet og alt, hvad det har at fortælle. — Saa længe man kan det, er der ingen Fare for, at Kredsen skal brydes.

Nu vil vi prøve, om *vi* kan det! — Medens vi ser paa Grenene, lægger vi jo ogsaa Mærke til, at de er saa *friske* og *grønne*; ja, Juletræet er et mærkeligt Træ, ogsaa derved, at det altid er grønt; det er grønt, naar vore fleste andre Træer har mistet deres Blade. Tænk, hvis Realklassen havde taget et af Elmetræerne ude paa Legepladsen og sat herind i Stedet for Juletræet — det havde da ikke været nær saa kønt at se paa nu! — de Træer har jo nu kun bare, sorte Grene, som svinger og svajer for Vinden; men grønne er de ikke. Men Grantræet er grønt hele Aaret rundt, ogsaa om Vinteren, naar Træernes Blade for længst er døde; derfor bruger vi *det* til Juletræ, saa kan det minde os om Livets Træ i Paradisets Have, som gav bestandigt Liv og Kræfter til dem, der spiste af dets Frugter.

Og saa kan I se, at der er sat mange Lys paa Træets Grene. De grønne Grene finder vi hele Aaret rundt i Gran-skoven; men *Lysene* gør for Alvor Grantræet til et Juletræ, naar først de er tændte. Vælg jer nu hver især et af Lysene og se paa det! se paa den lille, lyse Flamme, som strækker sig opad, levende er den; den bevæger sig for den mindste Vind; men opad peger dens straalende Spids, saa snart den faar Lov at staa roligt. Ja, naar Lysene brænder paa Juletræet,

saa ved vi, at det er Jul; for Lysene har fra ældgammel Tid været Billede for Mennesker paa vor *Herre Kristus selv*. Nu skal vi fejre Jesu Fødselsfest; men længe før Jesus var født paa denne Jord, glædede Mennesker sig til hans Komme; ja, mange Hundrede Aar, før Marie og Josef var til, talte en af Profeterne om det Lys, der skulde skinne for dem, der sad i Mørket, om hvorledes de, der sad i Mulmet, skulde se et Lys oprinde. Det var *Jesus*, der taltes om! Og da den gamle Simeon stod med Jesusbarnet paa sine Arme i Templet, saa sagde han ogsaa, at Jesus var det Lys, som skulde skinne for Mennesker. — — Hver lille Flamme paa Julelysene nævner for os Jesu Navn!

Men foruden Lysene ser I, at der er en Mængde hvide *Roser* paa Træets Grene; og jeg tror ogsaa, I forstaar, hvad Roserne betyder; for jeg ved, at I alle i den sidste Tid har været saa glade ved at synge Julesalmer; og i en af dem, I har sunget meget, tales der om Jesus som „den yndigste Rose“, der groede blandt os syndige Mennesker, som en ægte Rose blandt vilde Torne. Og vi har sunget: „Min Jesus, du stedse skal være mit Smykke, *min Rose*, min Ære“ — — — men saa er det jo ogsaa rimeligt at smykke Juletræet med Roser, nu, naar vi skal begynde Julen i Jesu Navn.

Og, naar vi saa igen gaar lidt rundt om Træet, saa ser I alle, at der hænger lange Stiger af Guldpapir fra Træets Top, og helt ned til os; og mange af jer véd maaske, at vi kalder dem *Jakobsstiger*; og saa snart vi nævner *det* Ord, saa maa vi tænke paa, hvad Jakob drømte, da han ved Betel sov med sit Hoved paa en Sten; det husker vi alle: han drømte, der paa Jorden stod en Stige, hvis Top naaede til Himlen; og Guds Engle steg op og ned ad den; og Gud saa han ogsaa. Og da han vaagnede om Morgenen, sagde han: „Visselig, Herren er paa dette Sted, og jeg vidste det ikke, — — — dette er jo Guds Bolig, og her er Himlens Port!“ — — Se, det skal vi tænke paa, naar vi ser „Jakobsstigen“ paa vort Juletræ; og naar saa Børn og voksne tager hverandre i Haanden og „glæder sig fromt og kønt“, saa har vi ogsaa Lov til — selv om vi ikke „vidste det“ før — at sige: Visselig „*Herren* er paa dette Sted“; og saa kan vi efterhaanden komme til at

forstaa, at med Julen, med Jesusbarnet, kom Himmeriges Rige her til Jord: „visselig, her er Guds Bolig“, og Julen er Himlens Port, den er Indgangen til det altsammen.

Og, hvis saa nogen vil spørge, hvordan finder vi ind ad den Port, hvordan finder vi Vejen til Himmeriges Rige, saa beder jeg jer til Slut alle sammen se op i Toppen af Træet: der sidder *Stjernen*. Den skal naturligvis minde om Stjernen, som „ledte vise Mænd til Vor Herre Kristus hen“, og om *den* Stjerne har vi saa ofte sunget: „Vi har og en Ledestjerne, og naar vi den følge gerne, komme vi til Jesus Krist“; og om denne Ledestjerne vil vi nu i Fællesskab sige Salmens sidste Vers:

Denne Stjerne lys og mild,
som kan aldrig lede vild,
er hans *Guddomsord* det klare,
som han os lod aabenbare
til at lyse for vor Fod.“

VED SKOLEAARETS AFSLUTNING ^{28/6} 1926

FOR MELLEMSKOLEN.

Ethvert *lille Ord* i vort Sprog har jo sin bestemte Opgave — ja, der er de Ord, som kan have flere — — og mellem disse sidste findes en Gruppe af Ord, som vi i Dag vil lægge Mærke til. I er vant til i Grammatiktimerne at kalde dem Maadesudsagnsord; og de fleste af jer vilde jo paa staaende Fod kunne nævne den hele Ramse: kan, skal vil o. s. v.

Men det er jo gaet jer i Livet med disse Ord som med alle andre: I lærte at *bruge* Ordene, længe før I mødte dem i Grammatikken. Og disse er i Grunden nogle mærkelige smaa Ord; for de har jo den Opgave, at forklare, i hvilket Forhold vi staar til Livets mange Handlinger og Virksomheder: det er ikke sikkert, at jeg *kan* det, som jeg *vil*, ikke heller, at jeg *vil* det, som jeg *bør*; der kan maaske være Tvivl om, at jeg *tør* det, som jeg *maa*, eller, som jeg synes, jeg *skal*. Jeg tænker i denne Sammenhæng ikke paa disse Ord, saaledes som de oftest ubetonet gemmer sig i Sætningen for at danne de sammensatte Maader; jeg tænker paa dem i deres Grund-

betydning, paa deres virkelige Mening — — og *den* lærte Livet jer at skønne over, længe før I fordybede jer i Grammatikken.

I var næppe meget gamle, da I kraftigt gav til Kende, at I vidste, hvad *I vilde*; og denne et Menneskes Villie er for Resten et af Livets mærkeligste Fænomener. For os, der har med andres Opdragelse at gøre, er det et saare væsentligt Spørgsmaal, om der er Villie eller ingen Villie hos dem, vi har med at gøre. Lad være, at en Elev er langsom og ubehjælpelig, kejtet eller uøvet; det kommer vi nok over; vi arbejder og øver os, til den kejtede bliver flink, og den langsomme kommer i Trit. Men hvad skal man stille op med den, der er villieløs og slap, pjattet og overfladisk; der staar kun tilbage at haabe, at Villien efterhaanden vækkes, eftersom man lærer af sine Omgivelser, at det er dog det bedste at være mellem dem, der formaar noget. Det er saa ofte Villien, det kommer an paa; man ser Tilfælde, hvor de ydre Forhold var lagt godt til Rette for et Menneske; men Villien var for svag, og det blev ikke til noget; og andre Tilfælde, hvor Vanskelighederne var store, men der var Villie, og Hindringerne blev overvundne — til Gavn baade for det, der skulde gøres, og for den, der skulde gøre det!

Men I var heller Ikke ret gamle, da det gik op for jer, at det jo ogsaa kommer an paa, om vi *kan*. „Jeg *kan* selv!“ sagde I, saa snart I overhovedet kunde tale; og efterhaanden gik det op for jer, at hvad jeg ikke *kan* endnu, det kan jeg maaske senere, naar jeg har øvet mig, naar jeg har arbejdet derpaa. Og I kom i Skole, for der var saa meget at lære; og efterhaanden naaede I frem til at sige: „Nu *kan* jeg den lille Tabel“, og „nu kan jeg det — og det“ o. s. v., o. s. v. — ja, der var meget at øve sig paa; og de, der havde Villie, naaede efterhaanden at kunne en Del. — Skolen vilde gerne hjælpe jer til at blive *dygtige* Mennesker; men det er netop, saa vidt jeg forstaar det, Mennesker, der *vil* noget, og som *kan* noget. Det kan godt være, at de dygtige Mennesker ikke er, hvad man kalder „begavede“, dem, der „har saa let ved“ baade det ene og det andet; nej, de ved maaske saa godt, at der er meget, de ikke kan; men der er dog noget, de *kan*; og dette har de Villie til at gøre til Bunds. Hvad kan det nytte, at man

„har“ en hel Del Evner, hvis man ikke formaar at bruge dem til Gavn i Livet.

Saa lærte I ogsaa temmelig tidligt, at der er noget, der hedder, du *maa*, og du *maa ikke*. D. v. s., I lærte først, at der er noget, der hedder: „du *maa ikke!*“ derved fik I Interesse for, at der ogsaa var noget, der hed „du *maa*“. Det er ganske vist et Ord, der hæmmer vor Villie; men vi bliver nødt til at føje os ind derunder, fordi vi ikke skal indrette os, som det passer os selv; vi *maa* ogsaa lære at tage Hensyn til de andre; og dybest set gælder dette, du *maa* og du *maa ikke*, ogsaa vort eget Tarv.

Disse Ord kom til os som et Forbud eller en Tilladelse; men der var et andet Ord, som kom til os som en Befaling; og det var Ordet: „du *skal!*“ Det gælder om baade Forbud og Befaling, at det kom til os udefra, fra de andre; det er ikke saa oprindeligt vokset i vort eget Sind som Villien selv; der hører nogen Modenhed til at kunne sige sig selv, hvad man *maa*, og hvad man *skal*; i det sidste Ord gemmer sig vor *Pligt*. — Som oftest synes vi bedre om Ordet *maa* end om *skal*; det *skal* er saa koldt og haardt; men de fleste Opdragere og de fleste Skoler mener dog, at vi ikke helt kan undvære det, om vi end anser det for Maalet, at de andres: „du *skal!*“ omdannes til vort eget: „jeg *vil!*“

Saa kender I jo ogsaa et Ord, der staar paa Overvejelsernes Stadium; inden jeg har naaet til at sige: jeg *vil!* om det, som jeg *skal*, saa begynder vi maaske med at sige: „jeg *bør!*“ — jeg kan godt se, at jeg *bør*; men jeg har saa lidt Lyst; jeg ved ikke rigtig, om jeg *vil*.“ — Vi kan se, hvor Sandheden ligger: *hvis* jeg gør dette, er jeg paa den rigtige Side — jeg *bør!*

Og endelig er der det betydningsfulde: jeg *tør*. 'Det Ord taler om, hvad vi har *Mod* til. Modet er lige saa oprindeligt og lige saa beundringsværdigt som Villien; maaske kan det fremmes ved Opmuntringer og ved Eksemplets Magt; men til lært er det ikke. Modet vover sig ud i det uvisse; den modige vover sig selv, maaske sin egen Krop, maaske mange andre Konsekvenser, som ikke kan beregnes. Det er ikke paa Mode i vore Dage, hvor det sikre er det eneste fornuftige; men

saa en skønne Dag dukker det dog op, pludseligt, imponerende — ved de mest forskellige Lejligheder: der var dog en, der standsede de løbske Heste, eller der var en, som i rette Tid fik sagt, besindigt og kønt, hvad der skulde siges, selv om ubehagelige Følger kunde ventes! — Der kan være Tilfælde, hvor Modet er det afgørende: Opgaven ligger foran os, alt er tilsyneladende lagt til Rette; men hvem tør tage Ansvaret? Der manglede Mod, og derfor blev det til intet!

I en lille Ramse i vor danske Grammatik findes — mellem grammatiske Betegnelser, som I vel senere glemmer — disse Ord; men i det virkelige Liv er vort Forhold til disse smaa Ord, naar vi tænker paa deres virkelige Mening, ikke uden Betydning. Det kan blive bestemmende for mit Liv, om jeg er mellem dem, der vil, tør og kan, om jeg véd, hvad jeg maa, bør og skal. — Gerne vilde ogsaa Skolen hjælpe jer til at blive dygtige, pligtopfyldende, handlekraftige Mennesker; og I, der nu forlader Skolen, har dog maaske ogsaa det Indtryk, at vi gjorde, hvad vi formaaede. Men alligevel ved vi saare vel, baade naar det gælder jer — som naar det gælder os selv — at der er langt igen, inden vi naar det rette Sammenspil mellem de Kræfter, vi nu har talt om.

Kristne Mennesker véd — ogsaa i saa Henseende — ingen bedre Udvej end at lægge alt i Guds Haand; og det har I jo ogsaa været med til her paa Skolen, f. Eks., naar vi i en Salme, som I holder af at synge, sammen har sunget: „O, fuldfør din gode Villie i, hos, ved mig Nat og Dag“, eller senere: „tag mit Hjerte som dit eget, sæt det ret i Stil og Skik“; her taler vi jo om dette, vort eget indre Menneske, som gerne skulde blive i bedste Forstand dygtiggjort, saadan som Gud vil have os. Ogsaa i vort Nye Testamente kan vi læse om, at for Kristne er Forholdet dette mærkelige og lykkelige, at medens vi selv til det yderste gør vort bedste, saa skal vi vide, at Gud er dog „den, som virker i eder baade at ville og at udrette efter sit Velbehag“.

Ofte er det hændet, naar vi havde Afslutning paa Skolen, at en af Forældrene bagefter har taget Ordet; og de Elever,

der den Dag i 1926 var til Stede, kan maaske ogsaa nok huske, at det ogsaa skete ved denne Lejlighed; og da jeg af den, der talte, har faaet et lille Uddrag af det, der blev sagt, saa vil I vel ogsaa gerne have *det* med i vort Mindehefte:

„Jeg føler mig i Dag, som jeg for anden Gang skulde gaa ud af Skolen; og jeg føler derfor megen Trang til paa denne Dag at sige et Par Ord.

Jeg tænker paa de kendte Linier: „Mindet lader som ingenting, er dog et lønligt Kildespring“. Saadan et lønligt Kildespring af gode Minder har jeg haft fra *min* Skoletid, fra Arbejdsdagene og Festdagene i denne Skole, som ogsaa var *min* Barndoms Skole. Jeg mindes f. Eks. tydeligt, at gamle Frøken Lønborg efter endt Skoletid altid kom ind til os i Klassen og sang et Vers med os, før vi gik hver til sit. Undertiden var det et Salmevers, undertiden et Vers fra en af vore andre gode Sange. Meget ofte sang vi: „Dernæst jeg opdrager mig en Pigeflok, som ej Hjemmet vrager, som i lidt har nok, ingen Døgnet's Flaner rendt fra Bog og Naal, fromme stærke Kvinder, det er Danmarks Maal“.

Da jeg skulde have min egen lille Pige i Skole, søgte jeg naturligvis atter Frk. Lønborgs Skole. Jeg overbeviste mig snart om, at Skolen under den nye Ledelse, den havde faaet, var fulgt med i Udviklingen paa alle Omraader; men det for mig afgørende var dog dette, at jeg mærkede, at den samme gode Aand, der var i Frk. Lønborgs Skole, ogsaa raadede der under den nye Leder.

Ved at følge Skolen gennem 10 Aar sammen med min nu store Pige, i det daglige Arbejde, ved de muntre Julefester, gennem Aarsprøverne og Eksaminerne med de smukke Afslutninger — har jeg erfaret, at denne Skole har givet *vore Børn*, ja, *os alle*, saadan et Kildespring af gode Minder, som kan faa Betydning for hele Livet, og jeg tror, jeg er i Overensstemmelse med alle Forældrene her, naar jeg bringer en hjertelig Tak for alt, hvad der her er gjort for *vore Børn*. I unge forstaar endnu ikke rigtigt at takke jeres Skole; men I vil sikkert gerne være med til at raabe et rungende Hurra for vor gamle Skole!

E. K.

Saa kan jeg vist ogsaa med Sikkerhed gaa ud fra, at enhver af de Elever, der naaede at faa *Realeksamen*, har i venlig Erindring det lille muntre Gilde, som altid fulgte efter Afslutningen. — Som ved et Trylleslag omdannedes jo Salen og stod rede til at samle de unge Eksaminander og Lærerkredsen om det lange, festligt pyntede Bord. Her sang vi de traditionelle Sange, som dog hvert Aar var nye for Eksaminanderne, da de altid kun brugtes ved denne ene Lejlighed; her talte flere af Lærerkredsen — og en af *jer* maatte jo ogsaa gerne frem som Talsmand for Kammeraterne — og først, naar alle behørig Skaaler var drukket og Kransekagerne spist, syntes os Skoleaaret paa rette Maade afsluttet. —

Vort lille Mindeskrift vilde være alt for ufuldstændigt, hvis ikke ogsaa en af *Lærerkredsen* havde haft Ordet; og da just den, der stod længst i Skolens Tjeneste, velvilligt har gengivet mig Hovedindholdet af en saadan Festtale, kan jeg glæde jer med at tilføje den her:

„Rundt omkring i vore dejlige danske Skove findes undertiden — særlig i de gamle Træers Bark — indskrevet Navne og Mærker af anden Art; ja, der er de Navne, som er omsluttede af et Hjerte. Maaske trækker I paa Smilebaandet ad sligt; vor Slægt er for travl og for fornuftig til at spille Tid paa den Slags „Mindesmærker“. Men det kan vi jo da nok forstaa, om vi ser saadanne gamle Indskrifter, at den, der snittede Navnet, havde sine Tanker dermed. Vore Digtere synger undertiden derom: „Jeg skrev et Navn i Træets Bark, et Navn, og det var dit“, hedder det; eller: „I Træets Bark er Mærker sat o. s. v.“; og Oehlschläger lader Axel og Valborg mindes hinanden omtrent paa samme Vis.

Den moderne Digter, som elsker den danske Skov, forstaar dog nok bedst dens Tarv, naar han lader den sige: „Skaan, naar du vandrer i Løvsalen ud, Bøgen for Navne og Hjerter. Thi Barken er mine Træers Hud, den bløder som *din* og smerter“.

Som en Skov med mange Træer er for mig *den danske Skole*; og jeg regner det for mit Livs bedste Oplevelser, at jeg allerede i de unge Aar kom ind i denne Skov, kom ind under et af dens Træer. Men naar jeg tænker paa, hvorledes

dette Træ udviklede sig i de mange Aar, da jeg fik Lov til at være med at gøre et Arbejde i Skoven, saa kan jeg se stor Forandring paa Træet. — Det var blevet lidt trykket i Formen og lidt forblæst i Toppen, saadan som gamle Træer kan blive det; men saa kom der for adskillige Aar siden pludselig nye Kræfter til, og Træet skød friske Skud, og dets Krone bredte sig igen; og vi, der stod under det, glædede os; thi som Aarene gik, syntes det os stadig smukkere og frodigere, Og andre, som saa vort Træ, kunde sige: „Det er et kønt Træ!“ nogle sagde: „Det er et godt Træ!“ og godt er bedre end kønt — ja, jeg har ogsaa hørt, at der var dem, som sagde: „Det er et sjælden godt Træ!“

Men Aarene gik; og de bragte Forandring: der skulde ryddes op i Skoven. En Skov kan ikke gro, som den selv vil; der maa Tiilsyn til; og kloge Folk maa bestemme, hvad der skal gøres. Nogle Træer blev fældede; andre blev kappede; det mærkedes ogsaa paa vort Træ. Et Aar faldt der een stor Gren; og Træet sukkede derved; og vi andre sukkede med. Og næste Aar faldt en anden kraftig Gren; og vi, der holdt af Træet, just i den Skikkelse, det havde faaet, vi følte nogen Vemod derved; og Vemoden blev ikke mindre, fordi vi vidste, at Forandringen stadig vilde blive større.

Men naar jeg nu ser mig om i den *Kreds af unge*, som i Dag sidder om dette festlige Bord, saa maa min Vemod vige; og jeg faar nyt Mod; for jeg siger til mig selv, at en Skole, hvorfra der udgaar saa flink og dygtig en Ungdom som det Hold, vi i Aar tager Afsked med, det *er* nu alligevel et godt Træ; og dets Stamme vil nok bevares frisk og levende, selv om fremdeles store Grene kappes, — for det Træ har haft Roden i den rette Grund! — Ja, der sker saa meget mærkeligt med Træerne i vore Dage; man viger end ikke tilbage for at flytte selv de gamle Træer; og i mange Tilfælde lykkes det! Lad os haabe det!

Saa er der ogsaa i dette gamle Træ indskrevet mange Navne i Barken, og dette Træ tager ikke Skade deraf; undertiden en hel Klasses Navne, undertiden enkelte Elevers; enkelte Navne er skaaret særlig dybt, næsten gennem Barken

ind i Veddet — dog findes der vel ogsaa Navne, som næsten er vejret bort af Vejr og Vind.

Men naar jeg ser paa jer, som vi i Dag siger Farvel, og tænker paa de Aar, vi har levet med jer i denne vor Skole, saa føler jeg mig forvissat om, at jeres Navne vil blive staaende i Træets Bark; de er skaaret dybt ind — ja, jeg tror, vi sætter et Hjerte om Navnet! Og idet jeg siger det, saa føler jeg mig forvissat om, at den gamle Skole ogsaa har en Plads i jeres Hjerte. Jeg tror ikke blot, I vil huske os og lidt af det, I her lærte; men I vil ogsaa mindes det gode, I fik gennem Samlivet her, og kun fuldstændig glemme det, der ikke er værd at mindes; for det var der vel ogsaa noget af! — Vi haaber, at der i Aarenes Løb er spundet mange usynlige Traade, som knytter jer til det gamle Træ, saa I siden nu og da atter kan let finde herhen hos os i dets Skygge.“

K. A.

Hvad det var for et Hold „Realister“, der fik saa smuk en Omtale, skal jeg ikke forraade — de, til hvem det blev sagt, husker det jo nok! — Heldigvis har Skolen ogsaa baade før og senere haft Elever, hvis Navne vi mindes med Glæde. Og nu vil vi til Slut ogsaa høre en Røst fra en af disse; og det sker vist paa bedste Maade, naar vi tilføjer den lille Sang, som i adskillige Aar har været blandt dem, der blev brugt ved Eksamensgilderne.

6/3 1920.

Mel.: „Jeg har baaret Lærkens Vinge“.

Medens Aarene har skiftet
samledes vi dagligt her,
ofte Tiden langsomt listed'. —
Nu er Afskedstimen nær.

Saa vi ser med Fryd tilbage
paa de muntre Skoleaar;
var i Verden mørke Dage,
havde vi dog lyse Kaar.

Og saa mange smukke Minder
gemmer sig bag Skolens Mur,
i Erindringen vi finder
Julefest og Sommertur.

Blev end stundom Timer lange
naar os Solen kaldte ud;
Aa, vi fik dog Raad saa mange,
fik om Jord og Himmel Bud.

Derfor Vemod nu sig blander
i vor lille Afskedsfest;
og i Tidens Løb vi sander:
Skoleaarene var bedst.

E. P.

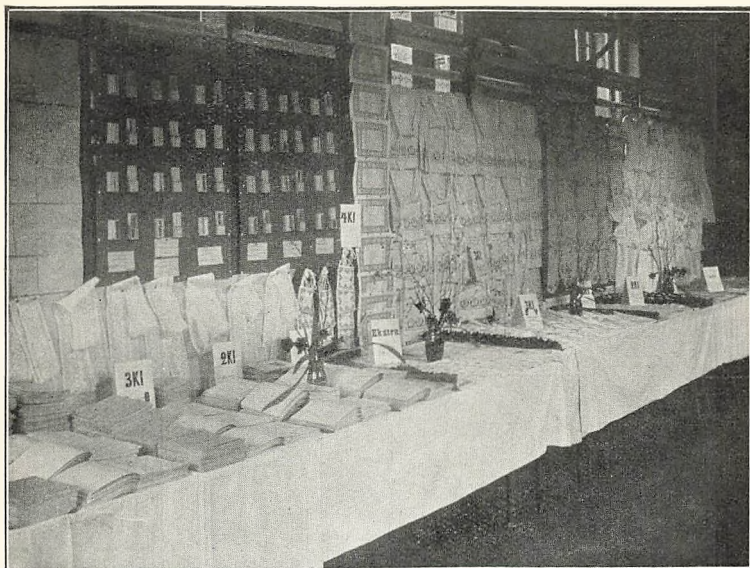

December 1913.

1. Klasse. — Juni 1914.

Fra Aarsprøven 1915. — Udstilling af Elevarbejder.

3.—10.—1916. Da Pavillonen var bygget. — 1. Klassen flytter ind.

Realklassen. — Septbr 1917.

Gymnastik (Sommerbluser). — 5. Kl. Ø. — September 1917.

Langbold i Sommertiden.

Juli 1918.

Julii 1918.

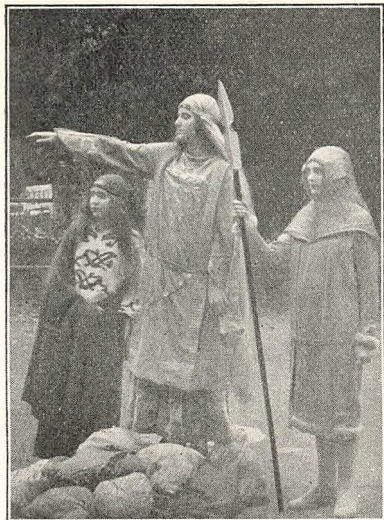
Marts 1919. — En Sending Tøj til de østrigske Børn.

Varme Sommerdage.

Skolens Grethe'r.

Saa vide skal der gaa Herrebud:
„Til Vaar maa Viking ej drage ud.
Hver førlig Kæmpe, hver Bonde fri,
om han bor nær, eller han bor fjern,
skal møde Dronningen Vest for Sli
og hjælpe hende at bygge Værn!“

L. Kok.

Fra fjerne Lande kom hun, Dronning Dagmar;
hun var saa ung, saa favr og fin,
talte med hver Mand mildt,
med Ridder og med Bonde,
med ringeste Gangerpilt!

Hertz.

I Norden var ingen Aand saa stærk
som denne Kvindes,
og ingen har efterladt et Værk
saa stort som hendes.

C. Ploug.

BOGTRYKKERIET ELEKTRA